

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

SITUAČNÍ
A VÝHLEDOVÁ
ZPRÁVA
OLEJNINY

PROSINEC
2009

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

ZDROJE INFORMACÍ, ZPRACOVATELÉ PODKLADŮ:

Agra Europe, London
Agrární komora České republiky
Česká zemědělská univerzita v Praze
Český statistický úřad
Ministerstvo financí České republiky
Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky
Ministerstvo zemědělství
Oilseeds: World Markets and Trade, USDA
Podniky zemědělské prvovýroby České republiky
Sdružení pro výrobu bionafty
Svaz pěstitelů a zpracovatelů olejnin
Ústav zemědělské ekonomiky a informací

Odbor rostlinné výroby MZe

Odpovědní redaktoři:

Ing. Jitka Potměšilová MZe

Ing. Jan Adamec MZe

Ředitel odboru:

Ing. Eva Divišová MZe

Autoři touto cestou děkují za spolupráci všem uvedeným organizacím a jejich odborným pracovníkům.

Situační a výhledové zprávy jsou k dispozici na síti na internetové adrese <http://www.eagri.cz/> v oddíle Zemědělská výroba - Publikace“.

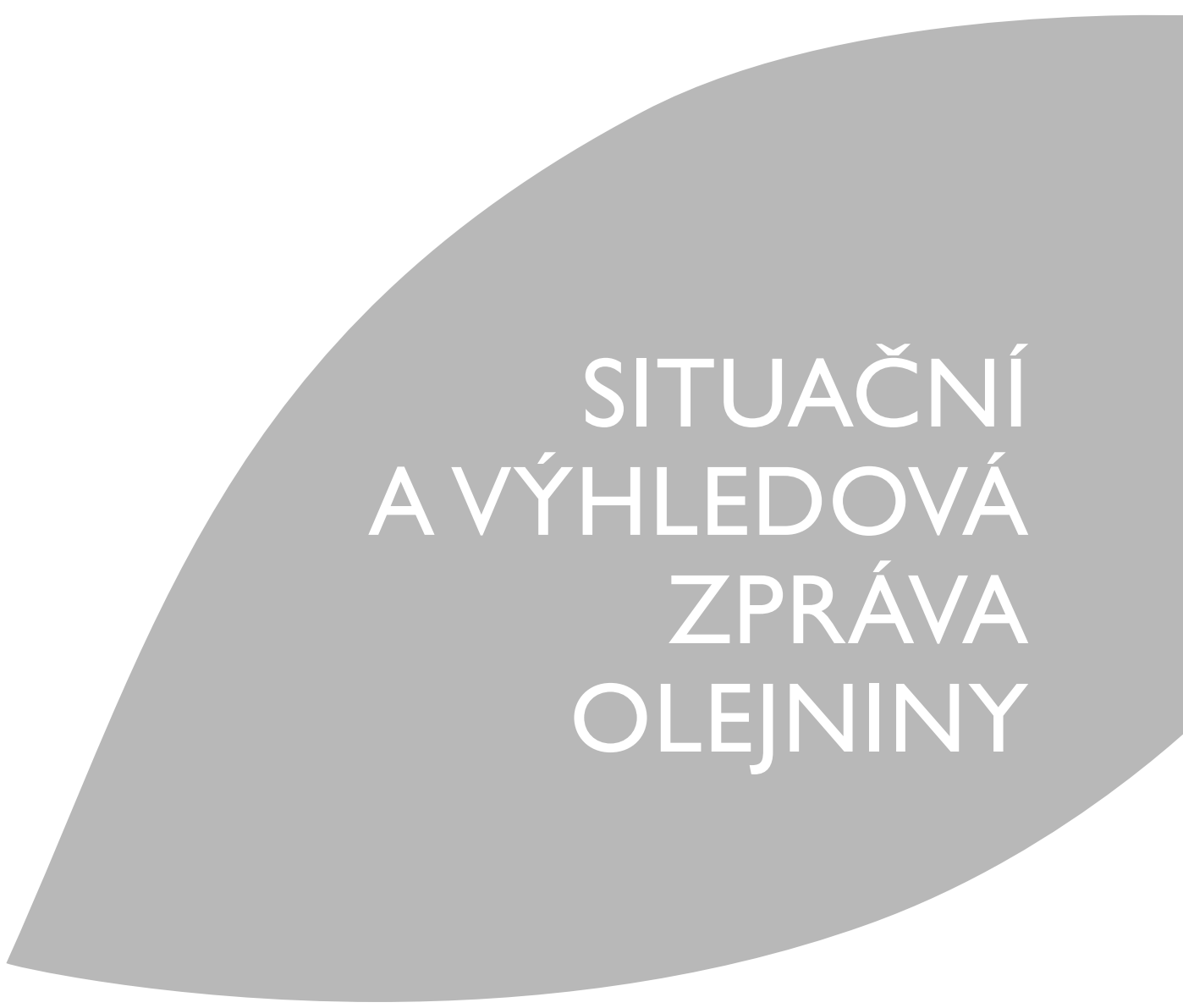
Vydalo Ministerstvo zemědělství

Těšnov 17, 117 05 Praha I

internet: www.eagri.cz, e-mail: info@mze.cz

ISBN 978-80-7084-803-6, ISSN 1211-7692, MK ČR E 11003

Tisk a distribuce TYPO – J. Jehlička, Třebichovice 9, 237 06 p. Libušín, e-mail: typo.jj@volny.cz

SITUAČNÍ
A VÝHLEDOVÁ
ZPRÁVA
OLEJNINY

PROSINEC 2009

OBSAH

Úvod	3
Souhrn	3
Zásahy státu u komodity olejniný	4
Mezinárodní trh olejnin a olejů	6
Pěstování, zpracování a spotřeba olejnin v České republice	15
Řepka olejná	17
Slunečnice	20
Mák setý	24
Hořčice bílá	27
Len olejný	30
Sója luštinatá	32
Zpracovatelský průmysl olejnin	34

SEZNAM ZKRATEK:

CZV	Ceny zemědělských výrobců (farmářské ceny)
ČSÚ	Český statistický úřad
EUR	EURO, společná měnová jednotka EU
FAO	Food and Agriculture Organization of the United Nations, Organizace pro výživu a zemědělství spojených národů
SPZO	Svaz pěstitelů a zpracovatelů olejnin
ÚKZÚZ	Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
WTO	World Trade Organization, Světová obchodní organizace
CIF (c. i. f.)	Cost, Insurance, Freight = výlohy, pojistné, dopravné placeny
FOB (f. o. b.)	Free on Board = volně na palubu lodi, prodávající hradí náklady až po naložení do dopravního prostředku na uvedeném místě
MEŘO	Metylester řepkového oleje, součást směsného paliva – bionafty
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
SAPS	Single area payment scheme - jednotná platba na plochu zemědělské půdy
USDA	United States Department of Agriculture

ÚVOD

Situační a výhledová zpráva Olejniný přináší souhrnné informace o pěstování, obchodu a zpracování olejnin pěstovaných v České republice. Zpráva zahrnuje údaje dostupné k datu 30. 10. 2009, pokud není uvedeno jinak. Termín „marketingový rok“, který je ve zprávě používán, odpovídá v zahraničí užívanému ekvivalentu „marketing year“. U komodity olejniný začíná marketingový rok 1. 7. a končí 30. 6. následujícího roku.

Situační a výhledové zprávy jsou k dispozici na pracovištích Agentur pro zemědělství a venkov MZe ČR, v budově Ministerstva zemědělství a elektronicky na internetové adrese <http://www.eagri.cz> v oddíle „Zemědělská výroba - publikace“.

SOUHRN

Podle dostupných údajů se v zemích EU-27 v roce 2009/10 zvýšily pěstitelské plochy olejnin meziročně o 600 tis. ha (6 %) na 10,8 mil. ha. Podle USDA činila celková výměra řepky 6,5 mil. ha, slunečnice 3,9 mil. ha, sóji 362 tis. ha. Průměrné hektarové výnosy by měly podle říjnových aktualizovaných údajů USDA dosahovat zhruba 3,25 t/ha u řepky, 1,82 t/ha slunečnice a 2,75 t/ha u sóji. Celkovou produkci hlavních druhů olejnin uvádí tento zdroj ve výši 21,2 mil. t u řepky, 7,1 mil. t u slunečnice a 995 tis. t u sóji, dohromady 29,4 mil. t. Zatímco v předchozím roce byly dosaženy rekordní produkce semene řepky v Kanadě a na Ukrajině, lze v roce 2009/10 očekávat rekordní produkci řepky v zemích EU-27, zejména v Německu, Francii a České republice.

Pro marketingový rok 2009/10 bylo v České republice podle údajů ČSÚ oseto olejninami 486,5 tis. ha a předpokládaná produkce by měla po mírném poklesu činit přibližně 1,01 mil. t olejnatých semen. Přestože nelze obecně charakterizovat klimatické podmínky roku 2009 jako příznivé, jeví se, že odhadovaný hektarový výnos olejnin, který by podle odhadu mohl činit 2,25 t/ha bude patřit k těm průměrným.

Na osevní ploše olejnin se velmi výrazně podílela řepka olejka. Pro marketingový rok 2009/10 bylo oseto 354,8 tis. ha. Meziročně tedy plochy řepky klesly o 2 098 ha (0,6%). Podle předběžných odhadů ČSÚ dosáhl hektarový výnos v průměru 3,20 t. Celková produkce je odhadována na 1 128,4 tis. t, vzroste tak ve srovnání s produkcí roku 2008/09 o 85 914 t, tj. o 8,2 %. Druhé místo hned za řepkou olejkou zaujal s osevní plochou 53,6 tis. ha mák setý. Osevní plocha máku setého tak meziročně poklesla o 16,2 tis. ha (13,2 %). Příčinu poklesu osevních ploch máku lze hledat v nepříznivých klimatických podmínkách na jaře roku 2009 a následných zaorávkách. Další příčinou může být i výrazný pokles cen pro zemědělské výrobce v marketingovém roce 2008/09. Přesto se mák z dlouhodobého hlediska jeví jako rentabilní komodita.

K velkému nárůstu osevní plochy na 41,8 tis. ha v marketingovém roce 2008/09 došlo u hořčice celkem o 15,5 tis. ha (59,2%). Ke skokovému zvýšení osevních ploch vedla poptávka na zahraničních trzích v důsledku vyčerpání zásob. Do roku 2005/06 byla Česká republika s pravidelným vývozem vyšším než 22 tis. t hořčičného semene jedním z nejvýznamnějších pěstitelů a vývozců této komodity v Evropě. Od roku 2006/07 však vývoz kolísal. Pěstitelé ustoupili od hořčice a osévali pozemky ekonomicky zajímavějšími plodinami např. mákem. V roce 2009/10 se však k pěstování hořčice vrátili. Slunečnicí oseli pěstitelé v České republice pro marketingový rok 2009/10 celkem 25,65 tis. ha, tj. pouze o 1 153 ha více než v roce minulém. Při odhadovaném hektarovém výnosu 2,44 t by měla dosáhnout celková produkce slunečnicového semene 62,4 tis. t.

Pěstovány jsou v České republice ještě další olejniný např. sója luštěinatá, jejíž osevní plocha se zvýšila o 39,3 % na 6 tis. ha a dále len olejný, který je pěstován na značně menší ploše 2,6 tis. ha.

ZÁSAHY STÁTU U OLEJNIN, ROSTLINNÝCH OLEJŮ A TUKŮ

Do zásahů státu u komodity olejniny zahrnujeme:

1. Politika Evropské unie ve vztahu k olejinám
2. Legislativa
3. Daňová politika
4. Dotační politiku státu

I. Politika Evropské unie ve vztahu k olejinám

Olejninu nepodléhá společné organizaci trhu v rámci Evropské unie. Společná organizace trhu existuje pouze pro len pěstovaný na vlákno a pro olivový olej a stolní olivy. Uvedené komodity nejsou předmětem této situační zprávy. Obchod s olejinami mezi Evropskou unií a třetími zeměmi není podporován, ale ani omezován žádnými obchodními překážkami. Výjimkou je opět olivový olej, jehož dovoz do Společenství podléhá dovozním licencím. Z prostředků poskytovaných Evropskou unií je pěstování olejin, stejně jako ostatních plodin podporováno jednotnou platbou na plochu zemědělské půdy (SAPS). K platbě na plochu jsou poskytovány národní doplňkové platby (Top Up). Další prostředky na pěstování olejin mohli do konce roku 2009 získat pěstitelé energetických plodin prostřednictvím podpory na pěstování (tzv. uhlíkový kredit).

2. Legislativa

Základní právní akty, týkající se olejin:

Nařízení Rady (ES) č. 1782/2003 kterým se stanoví společná pravidla pro režimy přímých podpor v rámci společné zemědělské politiky a kterým se zavádějí některé režimy podpor pro zemědělce.

Nařízení Komise (ES) č. 1973/2004, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1782/2003 ohledně režimů podpor

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/28/ES, o podpoře energie z obnovitelných zdrojů a o změně a následném zrušení směrnic 2001/77/ES a 2003/30/ES.

Směrnice Rady 2002/57/ES, o uvádění osiva olejin a přadných rostlin na trh

Nařízení Komise (ES) č. 1549/2006, kterým se mění příloha I nařízení Rady (EHS) č. 2658/87 o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku

Nařízení Komise (ES) č. 1214/2007, kterým se mění příloha I nařízení Rady (EHS) č. 2658/87 o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku v platném znění

Zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Nařízení vlády č. 47/2007 Sb., o stanovení některých podmínek při poskytování jednotné platby na plochu zemědělské půdy a některých podmínek poskytování informací o zpracování zemědělských výrobků pocházejících z půdy uvedené do klidu

Nařízení vlády č. 112/2008 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování národních doplňkových plateb k přímým podporám

Nařízení vlády č. 242/2004 Sb., o podmínkách provádění opatření na podporu rozvoje mimo produkčních funkcí zemědělství spočívajících v ochraně složek životního prostředí, ve znění pozdějších předpisů

Nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin a o změně některých zákonů ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 48/2008 Sb., o způsobu výpočtu nároku na vrácení spotřební daně zaplacené v cenách některých minerálních olejů spotřebovaných v zemědělské prvovýrobě

3. Daňová opatření

Podle zákona 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů byly od počátku ledna 2008 upraveny daně na zboží, nemovitosti, a služby za podmínek stanovených zákonem. Příloha I stanovuje seznam podléhajícího snížené sazbě DPH

4. Dotační politika

Národní dotace

V souladu s § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství ve znění pozdějších předpisů byly vydány podpůrné programy pro rok 2009. Pro rok 2010 se předpokládá obdobné složení dotačních programů, ale s výraznou změnou podle požadavku Evropské komise u části dotačního titulu 3 a týkajícího se biologické ochrany rostlin.

Z existujících dotačních titulů mohou mít vliv na olejninu následující:

Program 3. Podpora ozdravování polních a speciálních plodin

Předmět dotace

- 3.a.) biologická ochrana jako náhrada chemické ochrany rostlin. Z olejnin lze podporovat biologickou ochranu u řepky olejky a slunečnice.
- 3.d.) podpora tvorby rostlinných genotypů s vysokou rezistencí k biotickým a abiotickým faktorům a diferencovanou kvalitou obilovin včetně kukuřice, malých zrnin, olejnin, luskovin, brambor, píce, zelenin, chmele, révy a ovocných dřevin.

9. Poradenství a vzdělávání

9.A.b Speciální poradenství pro rostlinnou výrobu

Předmět dotace: 9.A.b.1.) publikace doporučených odrůd a souvisejících informací poskytované pěstitelům zdarma

- 9.A.b.2.) pořádání výstav pěstovaných rostlin
- 9.A.b.3.) podpora pořádání seminářů, školení pro pěstitelskou veřejnost
- 9.A.b.4.) podpora zajištění samostatných odrůdových zkoušek registrovaných odrůd polních plodin po jejich registraci, za účelem zajistit získání a šíření informací o pěstitelských vlastnostech registrovaných odrůd polních plodin

Podpory poskytované z prostředků EU

Jednotná platba na plochu zemědělské půdy (SAPS)

Platba je stanovena na hektar zemědělské půdy, která je vedena v evidenci půdních bloků/dílů vedených v evidenci LPIS nejméně od data podání žádosti do 31. 8. kalendářního roku. Poskytována je podle nařízení vlády č. 47/2007 Sb., o stanovení některých podmínek při poskytování jednotné platby na plochu zemědělské půdy a některých podmínek poskytování informací o zpracování zemědělských výrobků pocházejících z půdy uvedené do klidu.

Národní doplňkové platby k přímým podporám (TOP UP)

Jsou poskytovány jako dorovnání k jednotné platbě na plochu zemědělské půdy SAPS z rozpočtu České republiky podle Nařízení vlády č. 112/2008 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování národních doplňkových plateb k přímým podporám.

MEZINÁRODNÍ TRH OLEJNIN A OLEJŮ

Světová bilance hlavních olejnatých semen (v mil. t)

Ukazatel / mark. rok	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09 ¹⁾	2009/10 ²⁾
PRODUKCE:							
Sójové boby	186,62	215,76	220,67	237,11	221,13	210,64	246,07
Bavlníkové semeno	36,24	45,45	43,47	46,00	45,94	41,26	40,17
Podzemnice olejná	32,82	33,61	33,22	30,72	32,39	34,41	31,54
Slunečnicové semeno	26,93	25,45	30,04	29,80	27,02	32,60	31,94
Řepkové semeno	39,43	46,09	48,50	45,09	48,29	57,89	57,81
Kopra	5,37	5,59	5,60	5,27	5,72	5,88	5,88
Palmová jádra	8,43	9,54	9,97	10,18	11,10	11,82	11,95
C e l k e m	335,85	381,47	391,45	404,18	391,59	394,49	425,36
VÝVOZY:							
Sójové boby	56,20	64,79	63,80	71,31	79,52	76,93	77,85
Bavlníkové semeno	0,89	1,00	0,96	0,84	0,84	0,49	0,65
Podzemnice olejná	2,03	2,33	2,25	2,43	2,39	2,28	2,30
Slunečnicové semeno	2,27	1,22	1,52	1,88	1,41	2,06	1,65
Řepkové semeno	5,48	4,87	6,98	6,63	8,20	11,91	9,92
Kopra	0,07	0,15	0,10	0,13	0,14	0,14	0,14
Palmová jádra	0,07	0,10	0,18	0,15	0,10	0,15	0,15
C e l k e m	67,02	74,46	75,80	83,36	92,59	93,95	92,66
DOVOZY:							
Sójové boby	54,00	63,48	64,13	69,06	78,16	75,24	76,14
Bavlníkové semeno	0,88	1,00	1,10	0,84	0,75	0,50	0,63
Podzemnice olejná	1,76	1,87	1,94	1,98	2,07	2,05	2,05
Slunečnicové semeno	2,17	1,13	1,39	1,75	1,24	1,85	1,59
Řepkové semeno	5,15	5,02	6,68	7,01	7,56	12,12	9,37
Kopra	0,07	0,13	0,08	0,10	0,11	0,13	0,13
Palmová jádra	0,10	0,12	0,15	0,13	0,14	0,13	0,13
C e l k e m	64,13	72,75	75,47	80,87	90,03	92,00	90,03
ZPRACOVÁNÍ:							
Sójové boby	163,76	175,74	185,19	195,66	201,93	191,98	201,02
Bavlníkové semeno	26,97	33,25	32,06	33,70	34,40	32,00	31,45
Podzemnice olejná	15,62	15,70	15,41	14,05	15,16	15,49	14,14
Slunečnicové semeno	22,66	22,46	26,01	26,09	23,66	28,42	28,52
Řepkové semeno	36,41	40,60	44,62	43,62	46,54	52,30	55,31
Kopra	5,30	5,54	5,57	5,21	5,64	5,72	5,88
Palmová jádra	8,37	9,48	9,90	10,04	11,01	11,56	11,90
C e l k e m	279,09	302,77	318,76	328,36	338,33	337,47	348,21
KONEČNÉ ZÁSoby:							
Sójové boby	37,83	47,43	53,21	62,89	52,91	42,05	54,79
Bavlníkové semeno	0,65	0,95	1,34	1,33	1,22	0,80	0,82
Podzemnice olejná	1,16	1,36	1,86	1,30	1,07	1,52	1,17
Slunečnicové semeno	2,97	2,52	2,83	3,09	3,38	3,63	3,29
Řepkové semeno	1,86	4,75	5,51	4,66	3,45	6,39	5,46
Kopra	0,09	0,09	0,06	0,07	0,11	0,23	0,20
Palmová jádra	0,17	0,18	0,15	0,18	0,20	0,33	0,25
C e l k e m	44,72	57,27	64,95	73,51	62,32	54,95	65,98

Pramen: Oilseeds: World Markets and Trade, USDA October 2009

Poznámka: 2008/09¹⁾ předběžné údaje, 2009/10²⁾ kvalifikovaný odhad z měsíce října 2009

Po rekordní světové produkci sedmi hlavních druhů olejnin v marketingovém roce 2006/07, která dosáhla podle USDA 404,2 mil. t, činila jejich produkce v následujících dvou letech 391,6 mil. t, respektive 394,5 mil. t. To bylo důsledkem nepříznivých povětrnostních podmínek, nižších osevů a nižších vstupů ve formě hnojiv a pesticidů. Snížená nabídka znamenala růst cen a pokles globálních zásob. Koncem marketingového roku 2008/09 byly světové zásoby olejnin na pětiletém minimu ve výši zhruba 55 mil. t.

V aktuálním marketingovém roce 2009/10 očekává zmíněný zdroj podle říjnových údajů produkci hlavních druhů olejnin ve výši 425,4 mil. t. To by znamenalo historicky nejvyšší celkovou světovou produkci olejnin, i rekordní globální produkci sójových bobů (246 mil. t) a palmových jader (12 mil. t). Stejně tak je očekávána rekordní produkce palmového oleje (45 mil. t) z plantáží palmy olejně.

Světová výměra, produkce a průmyslové zpracování vybraných druhů olejnin

Plodina	Ukazatel	2000/01	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09 ¹⁾	2009/10 ²⁾
	Výměra (mil. ha)	75,44	93,18	92,92	94,24	90,72	96,18	100,55
Sója	Produkce (mil. t)	175,76	215,78	220,67	237,11	221,13	210,64	246,07
	Zpracování (mil. t)	146,60	175,86	185,19	195,66	201,93	191,98	201,02
	Výměra (mil. ha)	24,69	26,68	27,26	26,49	28,08	30,58	31,43
Řepka	Produkce (mil. t)	37,33	46,09	48,50	45,09	48,29	57,89	57,81
	Zpracování (mil. t)	38,70	43,56	44,62	43,62	46,54	52,30	55,31
	Výměra (mil. ha)	19,92	20,92	22,81	23,37	20,99	23,14	23,42
Slunečnice	Produkce (mil. t)	23,08	25,42	30,04	29,80	27,02	32,60	31,94
	Zpracování (mil. t)	23,28	25,77	26,01	26,09	23,66	28,42	28,52

Pramen: *Oilseeds: World Markets and Trade*, USDA October 2009

Poznámka: 2008/09¹⁾ předběžné údaje,

2009/10²⁾ kvalifikovaný odhad z měsíce října 2009

Aktuální většinou optimistické předpoklady produkce olejnin na severní polokouli doprovázejí méně příznivé informace z opačné části světa. Závěry meteorologů předpokládají zesílení dopadů tzv. jevu El Niño, který již více než desetiletí působí nepříznivé výkyvy počasí v pacifické oblasti světa. Tento jev ovlivňuje zejména jihoamerický kontinent a oblasti jihovýchodní Asie. Přináší nebyvalé výkyvy povětrnostních podmínek, periody extrémních teplot a sucha či mimořádné bouře a záplavy, které značně poškozují zemědělství postižených zemí. Negativní dopady zejména dlouhodobého sucha často způsobují pokles výnosů na plochách sóji v Brazílii a v Argentině, na plantážích palmy olejně v Malajsii, v Indonésii, na Filipínách, na produkčních plochách v Austrálii a v Indii. To se následně promítá do výkyvů nabídky, poptávky a cen na světovém trhu olejnin.

Další méně příznivou zprávou jsou informace o sníženém používání hnojiv. Například německý statistický úřad uvedl, že v marketingovém roce 2008/09 se prodeje draselných hnojiv v zemi propadly na nejnižší úroveň od roku 1950. Snaha zemědělců o snižování nákladů nižšími dávkami hnojiv může v budoucnu způsobit pokles rostlinné produkce a úrodnosti půd.

Z celkové světové produkce hlavních druhů olejnin, odhadované na 425 mil. t, by mělo být v průběhu marketingového roku 2009/10 průmyslově zpracováno v tukových závodech zhruba 348 mil. t olejnin. Produkce pokrutin a šrotů olejnin, využívaných v krmivářském průmyslu, by měla činit cca 237 mil. t. Produkce rostlinných olejů 89 mil. t. Spolu s produkcí palmového oleje ve výši 45 mil. t a olivového oleje ve výši 3 mil. t by měla celková globální produkce rostlinných olejů dosáhnout 137 mil. t, jejich celková spotřeba pak 135 mil. t.

Ceny sójových bobů, slunečnice, řepky i jejich olejů na světovém trhu se v průběhu října 2009 zvyšovaly.

SÓJA

V marketingovém roce 2008/09 poklesla světová produkce sójových bobů na nejnižší úroveň za posledních pět let na 212 mil. t. V důsledku toho významně poklesly jejich zásoby zhruba o 11 mil. t na 42 mil. t na počátku marketingového roku 2009/10 a to zejména v USA a v Jižní Americe, odkud se dováží převážné množství sóji. Nedostatek na straně nabídky prohloubilo značné zpoždění sklizně na podzim letošního roku v USA v důsledku silných dešťů a nízkých teplot. Ke konci října bylo podle odhadu USDA sklizeno pouze 44 % porostů sóji, přičemž v předchozích pěti letech to bylo ve stejném období přibližně 80 % úrody. Pokud by byly naplněny říjnové odhady americké produkce, mělo by dojít k meziročnímu nárůstu sklizně sójových bobů na severní polokouli o zhruba 8 mil. t.

Od srpna letošního roku již docházelo k dočasnému nedostatku suroviny. Ceny sójových bobů zvyšovaly informace o nižší kvalitě semene, zpoždování sklizně, nižším zpracování a vývozech v USA. Zmíněné skutečnosti jsou výrazem zvýšené závislosti světového trhu na USA poté, co se očekává snížení produkce a vývozu sóji a jejích produktů z jihoamerického kontinentu v marketingovém roce 2009/10. V podzimních měsících v době setí sóji na jihoamerickém kontinentu převládalo v Brazílii příznivé počasí, v Argentině však převážně velmi teplé počasí s nedostatkem srážek. Do období jihoamerické sklizně sóji v únoru a březnu 2010, se tak předpokládá výrazné snížení vývozu sójových olejů a šrotů z producentů zemí Jižní Ameriky na světový trh. Zejména na globálním trhu se sójovými šroti, jehož podíl činí cca 65 % z celkového obchodu se šroti olejin, tak dojde k omezení nabídky. V uplynulých měsících tak docházelo u sójových šrotů k největším nárůstům cen.

Hlavní světoví dovozci tak ve zvýšené míře poptávali americkou produkci, což vedlo k rekordní výši uzavřených vývozních termínovaných kontraktů. V meziročním srovnání se zvýšily americké vývozní kontrakty u sójových bobů o 62 %, u sójových šrotů o 65 % a u sójových olejů dokonce téměř čtyřnásobně.

Další vývoj cen sóji a sójových šrotů v prvním čtvrtletí roku 2010 budou ovlivňovat odhady jihoamerické produkce. Za přijatelných povětrnostních podmínek by podle říjnových odhadů periodika Oil World mělo dojít k významnému nárůstu produkce v Argentině a v Brazílii na 50, respektive 63 mil. t (19 mil. ha, resp. 22,5 mil. ha), čímž by poprvé v historii převýšila produkce sójových bobů na jižní polokouli (cca 124 mil. t) produkci na severní polokouli (122 mil. t). Vývoj cen sójových šrotů zažíval v posledních dvou letech významné výkyvy. Cena se v průběhu minulého roku vyšplhala na nejvyšší úroveň od roku 1985 (441 USD/t). Následně došlo v důsledku světové finanční krize k likvidaci rizikových pozic na komoditních trzích. Ceny sójových šrotů se prudce propadly až na úroveň kolem 240 USD/t. V následujících měsících se obnovil růstový trend. Na počátku marketing. roku 2009/10 se ceny opět dostaly až na dvojnásobek jejich desetiletého průměru za období let 1998-2007 (220 USD/t). S určitým zpožděním zdražovaly sójové oleje.

Za příznivých předpokladů při aktuálně nižších stavech hospodářských zvířat by došlo v měsících duben až září 2010 zejména u sójových šrotů k významnému poklesu světových cen.

V marketingovém roce 2009/10 by se měl zvýšit vývoz sójových olejů z USA meziročně o cca 45 % na 1,5 mil. t. Vývoz z Argentiny je odhadován na 5,3 mil. t, z Brazílie na 1,7 mil. t. Avšak v Argentině i v Brazílii dochází k rychlému nárůstu užití sójových olejů k produkci bionafty. V roce 2010 by mělo v obou zemích dojít k povinnému přimíchávání podílu 5 % esterifikovaných rostlinných olejů do nafty. Vývozy bionafty se složkou metylesterů sójového oleje z Argentiny převýšily v letošním roce úroveň 1 mil. t z hodnoty 55 tis. t před třemi lety v důsledku poptávky zejména ze zemí EU-27. Tato situace na mezinárodním trhu nutí dovozce sójových olejů orientovat se ve zvýšené míře na jejich dodávky z USA, nebo nakupovat palmový olej či jiné rostlinné oleje.

ŘEPKA

Počáteční zásoby semene řepky na počátku současného marketingového roku 2009/10 činily téměř cca 6,5 mil. t, s největšími zásobami v Kanadě, EU-27 a v Indii. Z výměry zhruba 31,4 mil. ha by podle předběžných údajů USDA mělo být sklizeno 57,8 mil. t semene řepky. To by znamenalo opět vysokou sklizeň prakticky na úrovni historicky nejvyšší produkce v předchozím roce (57,9 mil. t). Podle zmíněných údajů by globální nabídka semene řepky dosahovala rekordní úrovně 64,2 mil. t. Významně vyšší produkce ve srovnání s předchozím rokem 2008/09 by měla být sklizena v zemích EU-27 ve výši 21,2 mil. t (v předchozím roce 19 mil. t) a v Číně 12,8 mil. t (11,8). Pokles produkce byl odhadován zejména na Ukrajině na 1,8 mil. t (z předchozích 2,9 mil. t) a v Kanadě na 10,5 mil. t (z 12,6 mil. t).

Čína dovezla v období červenec-září 2009 zhruba 900 tis. t semene řepky. Množství dalších dovozů nelze odhadovat, neboť se čínská vláda chystala zavést od 15. listopadu 2009 nové fytosanitární certifikáty, které mají údajně zajistit ochranu před šířením fómové hniloby řepky. Toto opatření by ohrozilo vývozy řepky z Kanady a Austrálie.

Světový obchod s řepkou je odhadován na 9,5 mil. t. Hlavními vývozci by měly být Kanada s cca 6,1 mil. t a Ukrajina s 1,5 mil. t. Největšími dovozci řepky by měly být Japonsko (2,2 mil. t), země Evropské unie (1,7 mil. t), Čína (1,7 mil. t) a Mexiko (1,2 mil. t).

Celkem se v marketingovém roce 2009/10 očekává zpracování zhruba 55 mil. t semene řepky při produkci 21 mil. t řepkových olejů a 33 mil. t řepkových šrotů. Konečné světové zásoby semene řepky na konci roku 2009/10 jsou odhadovány na 5,5 mil. t, což by představovalo přibližně 10 % celkové roční spotřeby.

S druhou rekordní světovou produkcí řepky v podmínkách pokračující světové finanční a hospodářské krize ceny kontraktů řepky na burze MATIF na listopad 2009 stagnovaly v rozmezí 255-260 /t , tj, ve výši 6450 -6600 Kč dle aktuálního kurzu.

SLUNEČNICE

Světová produkce slunečnice byla v říjnu 2009 odhadnuta na 31,5 mil. t, což by znamenalo meziroční pokles zhruba o 3 mil. t z předchozí rekordní produkce především v důsledku předpokládaných nižších sklizní v Argentině, v Rusku, na Ukrajině, v EU-27, v USA a v Jihoafrické republice. V zemích EU-27 je produkce odhadována na 6,5 mil. t. Největšími producenty v EU by měly být Francie (1,6 mil. t), Maďarsko (1,3 mil. t), Bulharsko 1,1 mil. t, Rumunsko (1,1 mil. t). Dalšími významnými producenty slunečnice by měly být Rusko (6,4 mil. t), Ukrajina (6,2 mil. t), Argentina (2,9 mil. t). Globálně zpracované množství semene slunečnice by do konce roku 2009 nemělo být výrazně nižší, než v předchozím roce. K významnému poklesu průmyslového zpracování by mělo dojít v období leden-září roku 2010 zejména na Ukrajině, v Rusku, Argentině a zemích EU-27 zhruba o 2 mil. t. Celkově by mělo průmyslové zpracování slunečnice dosáhnout 28,7 mil. t, ostatní užití 3,4 mil. t. Odhadována je celková produkce slunečnicového oleje ve výši 11,6 mil. t, přibližně na úrovni předchozího roku. Při aktuálně nízkých cenách slunečnice a slunečnicového oleje by měla globální spotřeba slunečnicového oleje převýšit jeho produkci. V období do poloviny roku 2010 tak lze očekávat, že se ceny slunečnicového oleje zvýší o 120-150 USD/t.

PALMOVÝ OLEJ

Podle předběžných odhadů se očekává zvýšení produkce na plochách palmy olejné v Malajsii po delší periodě podprůměrných výnosů. V marketingovém roce 2009/10 by měla produkce palmového oleje v Malajsii dosáhnout 18,5 mil. t, v Indonésii 21 mil. t, v Thajsku 1,3 mil. t. Celková světová produkce je očekávána ve výši 45 mil. t, globální spotřeba ve výši 44 mil. t. Všechny uvedené hodnoty představují jejich historicky nejvyšší úroveň.

Aktuálně se očekává též dočasný pokles cen palmového oleje v důsledku sezonního zvýšení jeho zásob v Malajsii v říjnu a listopadu 2009 a dočasného omezení dovozní poptávky z Číny a Indie. Globální trend však předpokládá trvalý růst poptávky po palmových olejích.

V období leden až září roku 2010 se očekává celkově pokles zásob rostlinných olejů. Ceny palmového oleje by opět mohly vzrůst z úrovně 650-670 USD/t o 80-150 USD/t.

Průměrné měsíční ceny semene řepky a slunečnice – ceny C.I.F. Rotterdam v Kč/t

Semeno řepky: evropská „00“

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
2000	6 620	6 653	7 096	7 744	7 790	6 915	7 000	7 303	7 659	7 587	7 689	7 733
2001	7 383	7 125	7 487	7 668	7 835	7 806	8 477	8 422	8 556	8 277	8 659	8 277
2002	8 012	7 742	7 505	6 756	6 509	6 773	6 705	7 732	7 897	8 076	8 784	9 036
2003	8 985	8 327	7 951	8 819	8 455	7 506	7 743	7 873	8 092	8 370	8 919	8 808
2004	8 849	9 069	9 227	9 735	9 748	7 450	7 121	6 652	6 857	6 485	6 625	6 449
2005	6 053	5 733	6 008	5 962	6 190	6 271	6 212	6 283	6 524	6 722	6 602	6 466
2006	6 242	6 354	6 602	6 650	6 973	7 046	7 216	7 262	7 380	7 560	7 636	7 694
2007	7 625	7 536	7 225	7 131	7 482	7 892	8 360	8 978	9 635	10 013	10 232	10 770
2008	11 382	11 927	12 252	11 205	11 592	11 335	10 175	9 590	9 072	8 156	8 087	7 168
2009	7 968	8 081	7 352	7 732	8 553	8 219	7 025	6 902	6 531			

Semeno slunečnice: evropská

2000	7 666	7 622	7 767	8 328	8 423	8 279	8 230	8 255	7 839	7 413	7 851	8 151
2001	7 982	7 764	8 236	8 598	8 706	9 039	9 560	9 524	9 400	9 633	10 621	10 439
2002	10 741	11 058	10 580	9 812	9 730	8 605	8 221	8 905	8 458	8 864	9 352	9 357
2003	9 003	8 503	8 119	8 341	7 776	7 694	7 625	7 467	7 507	7 555	8 379	8 524
2004	8 849	9 511	9 335	9 464	9 055	7 997	7 661	7 561	7 478	7 267	7 757	7 776
2005	7 554	7 322	7 575	7 638	7 595	7 234	7 390	7 198	7 121	7 019	6 850	6 672
2006	6 384	6 330	6 769	6 952	6 951	6 867	7 002	6 866	6 711	6 618	7 070	7 147
2007	7 240	7 320	7 353	7 650	8 255	8 870	9 536	11 084	12 814	13 318	12 963	12 826
2008	13 666	14 215	14 982	14 770	12 075	11 991	11 384	9 557	8 714	7 227	6 664	6 155
2009	7 064	8 214	7 310	7 103	8 083	7 821	6 768	6 561	6 060			

Pramen: Datamonitor, od roku 2004 přepočten podle měsíčních kurzů ČNB

Průměrné měsíční ceny řepkového a slunečnicového oleje F.O.B. Rotterdam v Kč/t**Řepkový olej surový: cena F.O.B. ex lisovna**

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
2000	13 219	13 363	13 910	14 531	14 454	13 288	13 227	13 999	13 763	13 389	13 820	13 502
2001	12 664	13 179	14 131	14 711	15 242	14 822	16 820	16 618	16 489	16 010	16 964	16 658
2002	16 102	15 449	14 872	14 091	13 977	14 373	14 151	16 344	16 121	16 797	18 100	18 814
2003	18 465	17 391	16 325	17 500	15 478	15 701	16 297	16 169	16 261	16 739	16 907	17 029
2004	17 490	18 241	18 428	19 199	19 735	17 452	16 865	17 383	17 001	16 881	16 502	16 169
2005	15 732	14 827	14 951	15 044	15 166	15 776	15 857	15 551	16 130	18 190	17 945	17 683
2006	17 396	17 205	17 685	18 508	18 552	18 447	18 421	17 870	17 481	17 520	17 708	17 995
2007	17 521	16 864	16 210	16 564	17 242	18 294	19 010	19 530	20 879	22 966	23 176	25 184
2008	25 278	24 679	24 682	23 381	24 344	24 655	22 977	21 986	21 110	19 563	19 595	16 284
2009	16 777	16 918	14 808	16 376	18 260	17 423	15 476	15 944	14 925			

Slunečnicový olej surový: cena F.O.B. ex lisovna

2000	15 874	15 078	15 619	16 759	16 210	15 532	15 666	15 539	14 325	14 695	15 367	15 623
2001	15 089	14 686	16 325	17 405	17 350	17 804	19 157	19 147	18 778	19 349	23 221	22 977
2002	21 715	20 887	19 859	18 492	18 862	18 647	17 068	18 482	17 527	18 355	19 679	19 158
2003	18 217	17 478	16 887	16 971	16 381	16 291	16 043	15 735	15 470	16 609	17 183	17 273
2004	17 879	18 995	19 154	18 873	18 217	16 462	16 042	16 422	17 001	17 688	17 514	16 558
2005	16 148	16 002	16 126	16 185	16 666	17 430	17 735	16 418	16 321	15 966	14 842	14 972
2006	14 026	14 159	14 443	15 322	15 032	14 946	14 499	14 657	14 917	14 940	15 706	15 346
2007	15 400	15 309	15 108	15 652	17 367	19 485	20 620	22 781	25 409	26 098	25 507	26 501
2008	30 253	31 649	30 272	29 254	31 631	31 972	25 245	21 402	20 053	17 649	16 510	14 784
2009	16 777	17 920	15 811	17 107	18 416	17 177	14 708	14 740	14 089			

Pramen: Datamonitor, od roku 2004 přepočtené podle měsíčních kurzů ČNB

Země Evropské unie

Podle dostupných údajů se v letošním roce zvýšily v zemích EU-27 pěstelské plochy olejnin meziročně o 600 tis. ha (6 %) na 10,8 mil. ha. Podle USDA činila celková výměra řepky 6,5 mil. ha, slunečnice 3,9 mil. ha, sóji 362 tis. ha. Ve srovnání s odhady z předsklizňového období ukazují publikované říjnové údaje na skutečnost, že bylo dosaženo nadprůměrných hektarových výnosů, zejména u řepky. Průměrné hektarové výnosy by měly podle říjnových aktualizovaných údajů USDA dosahovat zhruba 3,25 t/ha u řepky, 1,82 t/ha slunečnice a 2,75 t/ha u sóji. Celkovou produkci hlavních druhů olejnin uvádí tento zdroj ve výši 21,2 mil. t u řepky, 7,1 mil. t u slunečnice a 995 tis. t u sóji, dohromady 29,4 mil. t. Zatímco v předchozím roce byly nejzřetelnějšími rekordní produkce semene řepky v Kanadě a na Ukrajině, v letošním roce je nejvýraznější rekordní sklizeň řepky v zemích EU-27, zejména v Německu, Francii a České republice. V níže uvedené tabulce uvádíme údaje jiného zdroje s členěním podle významných pěstelských zemí.

Produkce hlavních druhů olejnin v zemích EU v letech 2008-2009¹⁾ (v tis. t)

Země/plodina	Řepka		Slunečnice		Sója		Celkem ²⁾	
	2008	2009 ¹⁾	2008	2009 ¹⁾	2008	2009 ¹⁾	2008	2009 ¹⁾
EU-27 celkem	18 966	21 281	6 823	6 721	752	892	26 541	28 893
EU-15	13 142	15 330	2 845	2 931	612	745	16 599	19 006
z toho: Německo	5 155	6 305	50	53	-	-	5 206	6 358
Francie	4 719	5 616	1 585	1 592	63	98	6 367	7 306
V. Británie	1 973	1 945	-	-	-	-	1 973	1 945
Rakousko	174	176	80	73	59	54	314	303
Itálie	25	48	270	341	490	590	785	978
Španělsko	21	32	822	830	1	3	844	865
EU-12	5 824	5 950	3 978	3 790	140	147	9 941	9 887
z toho: ČR	1 062	1 135	61	62	5	5	1 128	1 203
Slovensko	424	410	196	191	18	18	638	619
Polsko	2 127	2 410	5	5	-	-	2 132	2 416
Maďarsko	656	560	1 409	1 277	67	69	2 132	1 905

Pramen: ACTI Hamburk, 22. říjen 2008

Poznámka: ¹⁾ předběžné odhady

²⁾ údaje bez lněného semene a ostatních olejnin

Zpracovatelské a obchodní společnosti by měly v marketingovém roce 2009/10 podle aktuálních odhadů k uvedené unijní produkci dovážet zhruba 12 mil. t sójových bobů, 1,3 mil. t semene řepky, 0,4 mil. t semene slunečnice a 4,8 mil. t palmového oleje z třetích zemí. Průmyslově by mělo být zpracováno celkem více než 39 mil. t olejnin, z toho přibližně 11,6 mil. t sójových bobů, 21,6 mil. t semene řepky a 6,1 mil. t semene slunečnice. Celková produkce hlavních rostlinných olejů by měla činit 15,8 mil. t. Produkce sójového oleje je odhadována na 2,2 mil. t, řepkového oleje na 8,9 mil. t a slunečnicového oleje na 2,4 mil. t. Dovozy ze třetích zemí zhruba 4,8 mil. t

Podle aktuálních předpokladů by měla celková spotřeba rostlinných olejů v zemích EU-27 v marketingovém roce 2009/10 dosáhnout 21,8 mil. t. Z toho množství by mělo činit celkovou spotřebu zhruba 9 mil. t řepkových olejů, 4,7 mil. t palmových olejů, 3,2 mil. t slunečnicových olejů, 2,8 mil. t sójových olejů, 2 mil. t olivových olejů a menší množství ostatních olejů. Z celkového předpokládaného užití by mělo být 35 % rostlinných olejů spotřebováno v nepotravinářském sektoru k produkci bionafty.

Celková unijní spotřeba šrotů a pokrutin po zpracování olejnin pro krmení hospodářských a domácích zvířat je odhadována na 52,5 mil. t, z toho cca 31 mil. t sójových šrotů (21,8 mil. t dovoz z třetích zemí), 12 mil. t řepkových šrotů (150 tis. t dovoz), 4,9 mil. t slunečnicových (1,7 mil. t dovoz) a 4,6 mil. t ostatních šrotů a pokrutin.

Dovozy sóji a sójových šrotů z USA do EU budou opět pokračovat. Evropská komise povolila koncem října využívání tří dalších amerických geneticky modifikovaných odrůd kukuřice. Těch odrůd, jejichž příměsí zablokovaly v polovině letošního roku v evropských přístavech dodávky americké sóji a sójových šrotů v řádu stovek tisíc tun. Americké vývozy sóji, sójových olejů a šrotů tak získaly od počátku listopadu významný impulz.

Údaje o vývoji cen olejnin a jejich produktů jsou uvedeny v tabulkách této kapitoly.

Země střední a východní Evropy

Ukrajina

Vysoká domácí i světová poptávka znamenala i přes důsledky světové finanční a hospodářské krize další významné zvýšení výkonnosti celého sektoru pěstování a zpracování olejnin. Za uplynulý marketingový rok 2008/09 dosáhly vývozy slunečnicového oleje rekordní úroveň 2,1 mil. t při meziročním nárůstu o 60 %. Vývozy řepkového semene z tamní produkce přibližně 2,9 mil. t činily 2,3 mil. t.

Podle odhadů asociace UkrOliyaProm by měla letošní produkce olejnin na Ukrajině dosáhnout 9 mil. t, z toho 6,1 mil. t slunečnice, 1,9 mil. t řepky a 950 tis. t sóji.

Vysoké ceny řepky a silná poptávka na mezinárodním trhu přispěla k rychlému rozšíření výměry pěstování řepky v letech 2007-2008. V roce 2009 by mělo být podle odhadů ukrajinského Státního statistického úřadu sklizeno z cca 1 mil. ha zhruba 1,9 mil. t semene řepky (včetně 53 tis. t jarní řepky), při průměrném výnosu 1,87 t/ha. Ukrajina se stala v posledních dvou letech druhým největším vývozcem semene řepky po Kanadě.

Současnou zpracovatelskou kapacitu tukových závodů země odhaduje ministerstvo zemědělství na 8,5 mil. t. V roce 2010 by se měla po uskutečňovaných rekonstrukcích a nových investicích zvýšit na 10 mil. t.

Podle ukrajinského ministerstva zemědělství bylo letos na podzim zaseto pro sklizeň roku 2010 odhadem 1,3 mil. ha ozimé řepky. Podobně jako ve střední Evropě však panovalo na Ukrajině v srpnu a září sucho, což zpožďovalo setí i vzcházení porostů.

Polsko

Výměra řepky pro sklizeň roku 2009 se zvýšila z loňských 771 tis. ha na 810 tis. ha. Podle předběžných údajů polského statistického úřadu by měla celková produkce semene řepky dosáhnout rekordní úrovně 2,4 mil. t při odhadovaném průměrném výnosu 2,96 t/ha. Ve srovnání s předchozím rokem by činil nárůst celkové produkce řepky zhruba 292 tis. t (14 %). V průběhu 3. čtvrtletí roku 2009 bylo od zemědělců vykoupeno až 1,7 mil. t řepky, tj. zhruba 70 % celkové produkce řepky. Ceny zemědělských výrobců semene řepky v tržní úpravě se pohybovaly v rozmezí 1013-1075 PLN/t, v průměru činily 1036 PLN/t (cca 6320 Kč/t). Tato úroveň cen znamenala zhruba 18% pokles ve srovnání se stejným obdobím roku 2008 (podobně jako u pšenice). V důsledku příznivější rentability řepky ve srovnání s obilovinami se zvýšily podzimní výsevy ozimé řepky meziročně odhadem o 5-7 % na 830-850 tis. ha pro sklizeň roku 2010.

Spolu s vysokými zásobami z předchozí sklizně by měla v marketingovém roce 2009/10 činit celková domácí nabídka řepky cca 2,6 mil. t, meziročně vyšší o 24 %. Průmyslové zpracování řepky je odhadováno na 2,2 mil. t při dalším nárůstu nepotravinářského užití. Vývozy řepky byly odhadovány na cca 230 tis. t. Očekáván je nárůst vývozu řepkových šrotů a olejů.

Přes pokles úrovně cen olejnin a rostlinných olejů od druhé poloviny roku 2008 se maloobchodní ceny rostlinných tuků v Polsku v roce 2008 zvýšily o téměř 15 %, v letošním roce je očekáván další růst o cca 4 %. Průměrná spotřeba rostlinných olejů a tuků by měla v roce 2009 zůstat mírně nad úrovní 20 kg na obyvatele a rok.

Slovensko

Ve Slovenské republice došlo pro sklizeň roku 2009 k nárůstu osevních ploch olejnin. Výměra řepky se zvýšila o 4 tis. ha (2,5 %) na 167,6 tis. ha, výměra slunečnice o 9 tis. ha (12 %) na 84 tis. ha a výměra sóji o 4 tis. ha (76 %) na 9,7 tis. ha.

Podle odhadu Štatistického úřadu SR k 15. 8. 2009 lze očekávat celkovou produkci semene řepky ve výši 409 tis. t, při průměrném výnosu 2,44 t/ha. Produkce slunečnice je při průměrném výnosu 2,42 t/ha odhadována na 203 tis. t, produkce sóji na 19 tis. t (1,96 t/ha).

Velmi nepříznivý byl pro pěstitele výrazný pokles odbytových cen řepky po sklizni. V srpnu 2009 zůstávaly ceny zemědělských výrobců semene řepky v rozmezí 215-265 EUR/t (cca 5500-6800 Kč/t), v průměru na úrovni 233 EUR/t (5965 Kč/t). V září činila průměrná cena zemědělských výrobců řepky 226 EUR/t (5720 Kč/t), což představovalo meziroční pokles o 40 % (cca 152 EUR/t – 3840 Kč/t). Průměrná cena zemědělských výrobců slunečnice činila pouze 185 EUR/t (4690 Kč/t). Nákupy olejnin ze strany obchodních a zpracovatelských společností stagnovaly. V měsíci říjnu došlo k mírnému oživení cen. Průměrná cena zemědělských výrobců řepky činila 259 EUR/t (6690 Kč/t), slunečnice 189,5 EUR/t (cca 4900 Kč/t).

Podle údajů Výzkumného ústavu ekonomiky poľnohospodárstva a potravinárstva by se v marketingovém roce 2009/10 mělo průmyslově zpracovat odhadem 243 tis. t řepky. Potravinářské užití by mělo zůstat na úrovni cca 87 tis. t, nepotravinářské užití k produkci MEŘO by se mělo meziročně zvýšit o zhruba 8 % na 155,5 tis. t.

Průměrná spotřeba jedlých olejů a tuků na Slovensku podle oficiálních statistických údajů dlouhodobě s určitými výkyvy mírně klesá. Podle údajů z roku 2007 se snížila průměrná roční spotřeba rostlinných olejů a tuků na jednoho obyvatele na 16,5 kg, spotřeba másla na 2,1 kg, spotřeba sádla na 3,1 kg.

PĚSTOVÁNÍ, ZPRACOVÁNÍ A SPOTŘEBA OLEJNIN V ČESKÉ REPUBLICE

Rok 2008 byl v České republice historicky nejvýznamnější v pěstování i produkci olejnin. Podle definitivních údajů Českého statistického úřadu o sklizni zemědělských plodin dosáhla sklizňová plocha olejnin v roce 2008 celkem 483,9 tis. ha a olejninu zaujímaly 18,7 % výměry orné půdy České republiky. V tomto roce došlo ve srovnání s rokem 2007 k meziročnímu nárůstu sklizňových ploch olejnin o 32,2 tis. ha, tj. o 1,24 % orné půdy. Na celkové výši sklizňových ploch se v roce 2008 nejvíce podílela řepka olejka s 356,9 tis. ha, (tj. 73,8 %), následoval mák se sklizňovou plochou 69,8 tis. ha (tj. 14,4 %), hořčice na semeno s 26,2 tis. ha (tj. 5,4 %) a slunečnice s 24,5 tis. ha (tj. 5,1 %). Sója, len olejný a ostatní olejninu dosáhly celkem 6,4 tis. ha. Celková produkce olejnin v roce 2008 vzrostla proti minulému roku o 48,7 tis. t (tj. o 4,2 %) a dosáhla 1,194 mil. t. olejných semen.

Pro marketingový rok 2009/10 bylo v České republice podle údajů ČSÚ oseto olejninami 486,5 tis. ha a předpokládaná produkce by měla po mírném poklesu činit přibližně 1,01 mil. t. olejných semen.

Osevní a sklizňové plochy, hektarové výnosy a celková sklizeň olejnin v ČR

Marketingový rok	Osev. plocha (ha)	Sklizňová plocha (ha)	Výnos (t/ha)	Produkce (t)
1990/91	129 996	129 857	2,63	341 034
1991/92	162 582	161 600	2,51	405 558
1992/93	167 459	165 706	2,00	331 227
1993/94	193 695	192 399	2,17	417 505
1994/95	250 469	248 776	2,06	511 783
1995/96	326 406	325 336	2,26	735 921
1996/97	279 754	276 600	2,12	586 060
1997/98	274 115	270 000	2,25	608 221
1998/99	352 607	349 624	2,23	778 982
1999/00	468 478	465 806	2,30	1 072 766
2000/01	408 663	404 683	2,33	943 554
2001/02	436 551	432 302	2,49	1 078 750
2002/03	409 738	409 738	2,01	823 401
2003/04	421 299	421 303	1,43	601 248
2004/05	382 429	382 428	2,90	1 108 485
2005/06	399 531	399 526	2,40	958 742
2006/07	437 940	437 941	2,41	1 056 145
2007/08	451 657	451 658	2,54	1 145 526
2008/09	483 851	483 851	2,47	1 194 207
2009/10 ¹⁾	486 533	486 533	2,25	1 094 700

Pramen: ČSÚ

Poznámka:¹⁾ 2009/10 sklizňové plochy, hektarový výnos a celková produkce - odhad autorů

Zahraniční obchod České republiky s olejninami

Statistika zahraničního obchodu je od 1. 5. 2004 tj. od vstupu České republiky do Evropské unie naplňována spojováním údajů ze systému „Intrastat“ (obchod vnitroujinní) a systému „Extrastat“ (obchod se třetími zeměmi, které nejsou členy Evropské unie). Obdobně jako v ostatních světových statistikách je nutné i ve statistice zahraničního obchodu České republiky používat dopočtové metody pro doplnění údajů za malé firmy osvobozené od zpravodajské povinnosti a za firmy, které neposkytnou data včas. Proto nejsou uvedené údaje konečné a jsou zpětně po dobu tří roků upravovány. I po provedených drobných statistických zpřesněních zpětně do marketingového roku 2005/06 byly uplynulé roky pro zahraniční obchod České republiky s olejninami příznivé. Zvyšující se vývozy semene řepky olejné a máku měly zásadní vliv na růst kladného salda, které v roce 2005/06 dosáhlo 1,08 mld. Kč, v roce 2006/07 již 1,99 mld. Kč a po prudkém růstu v roce 2007/08 činilo

4,66 mld. Kč. V marketingovém roce 2008/09 se zahraniční obchod vyvíjel vzhledem ke světové finanční krizi velmi rozdílně. Měnily se priority obchodovaných komodit a hlavně se měnily deklarované dovozní a vývozní hodnoty. Při mírném meziročním poklesu přesto dosáhlo kladné saldo zahraničního obchodu 4,56 mld. Kč.

Dovoz a vývoz vybraných olejnin v tunách a deklarovaná hodnota v mil. Kč

Marketingový rok	2005/06		2006/07		2007/08		2008/09	
Název zboží	dovoz	vývoz	dovoz	vývoz	dovoz	vývoz	dovoz	vývoz
Sójové boby k setí	149,0	108,4	157,9	71,4	107,5	196,4	246,0	159,4
Sójové boby ne k setí	33 949,1	4 155,8	33 911,0	1 097,9	34 306,7	479,7	32 580,8	306,9
Oříšky arašídové neloupané	408,3	266,7	576,5	84,7	487,7	0,5	490,0	84,6
Oříšky arašídové pražené	10 041,2	504,2	8 238,3	636,3	6 889,9	655,0	4 103,3	349,7
Semena lněná k setí	49,7	1 177,0	15,4	226,4	71,6	328,8	10,7	231,6
Semena lněná ne k setí	578,2	2 683,8	391,5	4 281,7	1 728,6	1 621,7	2 146,2	1 050,9
Semena řepky k setí	461,8	2 277,5	925,7	268,3	632,2	1 106,0	1 133,5	2 040,4
Semena řepky ne k setí	75 707,0	169 569,4	62 328,1	194 865,7	29 314,2	418 543,7	31 473,9	432 653,3
Semena slunečnice k setí	294,3	2 064,4	172,8	2 299,7	125,1	364,4	169,7	299,2
Semena slunečnice ne k setí	29 686,3	46 440,0	12 562,4	61 599,7	12 102,1	36 004,5	20 748,6	43 340,7
Semena sezamová ne k setí	1 223,3	150,9	1 490,8	376,5	2 005,5	591,2	1 272,9	383,8
Semena hořčičná k setí	104,1	6 404,0	222,9	6 667,9	132,5	2 925,7	234,9	6 508,5
Semena hořčičná ne k setí	2 725,9	16 890,9	2 466,6	10 655,7	1 491,3	2 798,8	1 375,1	8 623,0
Semena světlicová k setí	0	46,2	0	0	0	0	0	0
Semena světlicová ne k setí	0,3	1 742,6	0,4	227,2	0	0	0	0
Semena maková k setí	1,6	137,7	7,0	465,9	1,6	2 712,8	52,8	2 862,6
Semena maková ne k setí	2 088,0	30 580,6	1 163,5	28 047,3	1 979,5	27 632,1	1 773,1	31 459,8
Olejnata semena ost. k setí	25,4	154,4	36,1	219,7	24,6	87,1	1,6	96,7
Semena konop. i drc. ne k setí	29,5	0,3	43,4	3,0	56,4	0,9	27,6	1,1
Semena ostat. olej. ne k setí	242,9	290,4	297,9	790,2	491,8	1 203,2	338,7	606,9
Mouka, krupice ze sój. bobů	16 448,2	42,3	10 765,3	159,8	12 162,9	291,9	22 806,3	100,6
Mouka, krupice z ost. olejn.	996,6	1 514,9	494,6	352,6	384,	1 391,7	1 513,9	506,0
Olejniný celkem (t)	175 210,7	287 202,4	136 268,1	313 397,6	104 495,7	498 936,1	122 499,6	531 665,7
Olejniný celkem (mil. Kč)	1 507,8	2 586,0	1 289,8	3 282,8	1 428,6	6 091,9	1 508,1	6 071,0

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

ŘEPKA OLEJNÁ

Od marketingového roku 2007/08 se v České republice opět pěstuje řepka olejná na více než 300 tis. ha. V období roků 2003/04 až 2006/07 klesly produkční plochy z důvodu velmi nízkých CZV (5 436 Kč/t až 6 183 Kč/t) na úroveň 252,4 tis. ha až 292,2 tis. ha. Od marketingového roku 2007/08 dosahuje produkce řepky olejné v České republice více než 1 mil. t. Důvodem je zvýšení sklizňových ploch i dobrých hektarových výnosů. Veškeré sklizené řepkové semeno nachází uplatnění na domácích i zahraničních trzích. Řepka olejná představuje v České republice pro pěstitele jednou z rentabilních komodit.

V České republice se zavedení povinného přimíchávání biosložek do pohonných hmot od 1. září 2007 projevilo výrazným nárůstem výroby metylesteru řepkového oleje a tím i zvýšenou poptávkou po řepkovém semeni. Zvyšující se poptávka na domácím, ale hlavně na zahraničním trhu měla vliv na výrazný růst CZV, deklarovaných hodnot při zahraničním odchodu a hlavně cen burzovních.

Předpokládaný růst odbytu řepkového semene ovlivnil pěstitele a ti oseli pro marketingový rok 2007/08 celkem 337,6 tis. ha. Rentabilitu pěstování řepky olejné podpořil výrazný cenový růst při kterém CZV dosáhla za marketingový rok 2007/08 v průměru 9 208 Kč/t. Nejvyšší CZV řepkového semene 10 956 Kč/t byla dosažena v měsíci květnu 2008.

Osevní a sklizňové plochy, hektarové výnosy a produkce řepky olejné v ČR

Marketingový rok	Osevní plocha	Sklizňová plocha	Výnos	Produkce celkem
	ha	ha	t/ha	tun
1990/91	105 113	105 102	2,90	304 515
1991/92	127 773	126 890	2,74	348 292
1992/93	136 473	135 895	2,16	292 939
1993/94	167 423	166 995	2,26	377 233
1994/95	190 721	189 913	2,38	451 628
1995/96	252 298	252 675	2,62	662 176
1996/97	228 775	226 533	2,30	520 572
1997/98	229 767	227 310	2,47	560 509
1998/99	265 560	264 310	2,57	680 216
1999/00	350 353	348 949	2,67	931 053
2000/01	325 338	323 842	2,61	844 428
2001/02	344 117	343 004	2,84	973 321
2002/03	313 025	313 025	2,27	709 533
2003/04	250 959	250 959	1,55	387 805
2004/05	259 460	259 460	3,60	934 674
2005/06	267 160	267 160	2,88	769 377
2006/07	292 247	292 247	3,01	880 172
2007/08	337 570	337 571	3,06	1 031 920
2008/09	356 924	356 924	2,94	1 048 943
2009/10 ¹⁾	354 826	354 826	3,20	1 134 857

Pramen: ČSÚ

Poznámka: 2009/10¹⁾ odhad ČSÚ k 14. 10. 2009

Tato cenová úroveň opět ovlivnila pěstitelská rozhodnutí a osevní plochy řepky olejné pro rok 2008/09 vzrostly na 356,9 tis. ha. Proti předchozímu roku se jednalo o nárůst ploch o 19,4 tis. ha, tedy meziročně o 5,7 %. Pro řepku olejnou poměrně nepříznivé počasí ovlivnilo hektarový výnos, který činil v průměru České republiky 2,94 t a celková produkce dosáhla 1 048,9 tis. t řepkového semene. Vzhledem k vysoké nabídce však klesala CZV na průměrných 8 345 Kč/t. Můžeme předpokládat, že plochy řepky olejné dosáhly v ČR vrcholu. Řepka olejná byla pěstována na 10,07 % orné půdy a dosáhla 13,90 % z celkové plochy osevů České republiky. Nejvyšší zastoupení řepky olejné na orné půdě bylo v krajích Plzeňském 13,94 %, Středočeském 13,86 % a Pardubickém 13,63 %.

Pro marketingový rok 2009/10 bylo oseto řepkou olejnou 354,8 tis. ha a podle předběžných odhadů ČSÚ dosáhl hektarový výnos v průměru 3,20 t. Celková produkce je odhadována na 1 128,4 tis. t. Meziročně tedy plochy řepky olejné klesly o 2 098 ha, hektarový výnos i přes poměrně nepříznivé počasí na počátku jara, v době kvetení a tvoření šešulí vzrostl o 8,8 % a celková produkce vzrostla o 85 914 t, tj. o 8,2 %.

Ceny řepkového semene

Ceny řepkového semene v České republice jsou ovlivňovány domácí potřebou a hlavně vývozem, protože od vstupu do EU je v průměru 30 % domácí produkce vyváženo. V letech 2007/08 a 2008/09 bylo dokonce vyvezeno více než 41 % domácí produkce. Hlavní země vývozu jsou Německo, Rakousko a Polsko.

Průměrné roční CZV řepkového semene v Kč/t za kalendářní rok (bez DPH)

Kalendářní rok	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009 ¹⁾
Kč/t	5 349	6 099	6 904	6 467	7 348	7 183	5 628	6 657	7 418	9 785	7 334

Pramen : ČSÚ

Poznámka: 2009¹⁾ průměrná CZV od ledna do září 2009

Ceny zemědělských výrobců (CZV) sleduje ČSÚ měsíčně a provádí výpočet průměrných cen za kalendářní rok. Průměrná CZV uváděná za kalendářní rok je však ve vztahu ke konkrétní sklizni u některých komodit méně vhodná, protože je ovlivněna údaji ze dvou, většinou rozdílných sklizní.

Průměrné měsíční (roční) CZV řepkového semene v Kč/t za marketing. rok (bez DPH)

Ukazatel	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	Průměr ¹⁾
1993/94	5 246	5 283	5 259	5 468	5 582	5 495	5 530	5 613	5 628	5 399	5 628	5 100	5 436
1994/95	5 463	5 412	5 413	5 388	5 448	5 755	5 983	6 216	6 224	6 348	*	6 898	5 868
1995/96	5 493	5 447	5 483	5 551	5 530	5 755	5 900	5 907	5 830	5 606	*	6 143	5 695
1996/97	6 028	5 866	5 879	5 826	6 051	6 036	6 094	6 375	6 250	6 230	*	7 375	6 183
1997/98	6 651	6 415	6 473	6 579	7 127	7 078	7 361	7 150	7 170	7 838	*	*	6 984
1998/99	6 920	6 953	6 988	6 986	7 431	7 462	7 294	7 415	7 108	7 080	*	7 130	7 161
1999/00	5 335	5 303	5 325	5 491	5 742	5 894	5 785	5 883	5 910	5 733	5 963	*	5 699
2000/01	6 073	6 098	6 213	6 458	6 529	6 822	6 822	7 312	7 563	7 195	*	*	6 709
2001/02	6 570	6 679	6 817	7 140	7 446	7 841	7 681	7 595	7 900	*	7 625	7 185	7 316
2002/03	5 782	5 799	6 215	6 814	7 235	7 396	7 572	7 515	7 276	7 433	*	*	6 904
2003/04	7 259	6 936	7 509	7 773	7 983	8 134	8 241	8 658	8 944	8 579	8 517	*	8 048
2004/05	7 467	6 524	6 300	6 241	6 178	6 244	6 105	5 942	5 638	5 596	5 693	5 611	6 128
2005/06	5 637	5 333	5 419	5 747	5 942	6 209	6 194	6 270	6 333	6 420	6 569	6 767	6 070
2006/07	6 654	6 737	6 787	6 875	6 939	7 125	7 042	7 080	7 122	6 974	6 877	6 756	6 914
2007/08	7 117	7 307	7 629	8 072	8 502	8 532	9 849	10 193	10 884	10 900	10 956	10 549	9 208
2008/09	9 908	9 442	9 238	8 863	8 491	8 142	8 174	7 787	7 659	7 363	7 241	7 829	8 345
2009/10	7 170	6 482	6 302										6 651

Pramen: ČSÚ, propočet UZEI, MZE ČR

Poznámka: * v takto označeném měsíci pramen ceny neuvádí;

1) aritmetický průměr za sledované období.

Pro cenové hodnocení komodity je vhodné užívat průměrnou cenu za marketingový rok, kterou však ČSÚ neuvádí. Proto jsou údaje o ročních průměrných cenách za marketingový rok vypočteny pouze aritmetickým průměrem. Údaje vypočtené za marketingový rok jsou kompatibilní s údaji světových agentur např. EUROSTAT, Datamonitor, USDA - Foreign Agricultural Service, Oil World, Asociace Cocal i dalších.

Zahraniční obchod České republiky s řepkou olejnou

Dovoz semene řepky olejné do ČR celkem v t a deklarovaná dovozní hodnota semene kromě osiva v Kč/t za kalendářní rok

Ukazatel	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009 ¹⁾
Množství v t	10 429	10 850	76 129	20 319	116 691	22 230	40 373	14 015
Hodnota	6 687	8 634	7 302	6 181	6 664	8 032	10 509	7 029

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Poznámka: ¹⁾ Dovoz semene řepky olejné celkem od ledna do srpna 2009.

Dovoz semene řepky olejné do ČR celkem v t a deklarovaná dovozní hodnota semene kromě osiva v Kč/t za marketingový rok

Ukazatel	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10 ¹⁾
Množství v t	11 232	38 037	50 933	76 169	63 254	29 946	32 607	8 079
Hodnota	6 917	9 136	6 021	6 430	6 928	8 701	10 416	7 214

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Poznámka: ¹⁾ Dovoz semene řepky olejné celkem za červenec a srpen 2009

Vývoz semene řepky olejné z ČR celkem v t a deklarovaná vývozní hodnota semene kromě osiva v Kč/t za kalendářní rok

Ukazatel	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009 ¹⁾
Množství v t	265 473	48 272	81 239	243 303	54 215	465 274	387 393	300 727
Hodnota	6 849	7 329	6 421	6 173	6 734	7 366	9 556	7 721

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Poznámka: ¹⁾ Vývoz semene řepky olejné celkem od ledna do srpna 2009.

Vývoz semene řepky olejné z ČR celkem v t a deklarovaná vývozní hodnota semene kromě osiva v Kč/t za marketingový rok

Ukazatel	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10
Množství v t	242 171	13 270	169 727	171 847	195 134	419 650	434 694	126 089
Hodnota	6 763	8 192	6 222	6 149	7 381	7 895	9 110	7 081

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Poznámka: ¹⁾ Vývoz semene řepky olejné celkem za červenec a srpen 2009.

Nejvýznamnější země českého zahraničního obchodu při dovozu řepkového semene jsou v posledních letech Slovensko, Ukrajina, Maďarsko a Polsko. Při vývozu jsou hlavní odběratelé Německo, Rakousko, Polsko a Francie.

Porovnání cen zemědělských výrobců ČR, deklarovaných vývozních a dovozních hodnot a cen na zahraničních trzích u řepkového semene v Kč/t

Marketingový rok	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09
Ceny zemědělských výrobců v ČR	7 316	6 904	8 048	6 128	6 070	6 914	9 208	8 345
Deklarovaná vývozní hodnota	7 535	6 763	8 192	6 222	6 149	7 381	7 366	9 110
Deklarovaná dovozní hodnota	7 418	6 917	9 136	6 021	6 430	6 928	8 701	10 416
Cena c.i.f. Hamburg ¹⁾	8 368	9 330	8 948	6 734	6 602	7 470	10 640	8 218

Pramen: ČSÚ, Statistika zahraničního obchodu ČSÚ, Oilseeds: World Markets and Trade - USDA

Poznámka: ¹⁾ Přepočten podle kurzů ČNB;

Následná bilance semene řepky olejné v České republice poskytuje celkový pohled na vývoj nabídky a užití. Potvrzuje postupnou stabilizaci tukového průmyslu a zlepšující se tržní stabilitu této komodity po vstupu ČR do EU. V bilanci jsou zpětně provedeny opravy zpřesněných základních údajů statistiky zahraničního obchodu ČSÚ.

Bilance výroby a užití semene řepky olejné

Ukazatel	MJ.	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10 ¹⁾
Sklizňová plocha	tis. ha	313,0	251,0	259,5	267,2	292,3	337,6	356,9	354,8
Hektarový výnos	t/ha	2,27	1,55	3,60	2,88	3,01	3,06	2,94	3,20
Produkce	tis. t	709,5	387,8	934,7	769,4	880,2	1 031,9	1 048,9	1 134,9
Dovoz	tis. t	11,2	38,0	50,9	76,2	63,3	29,9	32,6	60,0
Celková nabídka	tis. t	842,7	522,3	985,6	971,4	995,1	1 141,8	1 101,6	1 209,0
Průmysl. zpracov.	tis. t	502,0	507,0	688,0	746,0	718,0	700,0	650,0	700,0
toho MEŘO	tis. t	290,3	315,5	245,0	354,7	231,1	242,3	300,0	320,0
Osivo	tis. t	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,4	2,5	2,5
Vývoz	tis. t	242,2	13,3	169,7	171,8	195,1	419,7	435,0	450,0
Konečná zásoba	tis. t	96,5	0,0	125,9	51,6	80,0	20,1	14,1	56,5

Pramen: ČSÚ, ÚZEI, MZE ČR

Poznámka: 2009/10¹⁾ predikce MZE ČR,

SLUNEČNICE

V marketingovém roce 2007/08 činila v České republice produkční plocha slunečnice pouze 24,4 tis. ha a celková produkce dosáhla 52 tis. t. Prudký pokles ploch slunečnice byl v tomto roce reakcí na nízkou CZV, která z důvodu vysoké nabídky klesla v marketingovém roce 2006/07 v průměru na 5 927 Kč/t. Vývoz slunečnicového semene dosáhl v roce 2006/07 celkem 63,8 tis. t, ale deklarovaná vývozní hodnota činila v průměru pouze 6 614 Kč/t, přestože cena c.i.f. Rotterdam dosáhla po přepočtu podle kurzu ČNB 8 465 Kč/t.

Se zvyšující se poptávkou po olejnatých semenech v marketingovém roce 2007/08 na zahraničních trzích a sníženou nabídkou z domácí produkce, prudce rostla v České republice CZV, která v průměru roku dosáhla 9 256 Kč/t. Nejvyšší průměrná měsíční CZV slunečnicového semene v České republice byla dosažena v březnu 2008 a podle údajů ČSÚ činila 11 100 Kč/t.

Více než 50% cenový nárůst neovlivnil pěstitele slunečnice v České republice a ti oseli pro marketingový rok 2008/09 celkem 24,5 tis. ha, tj. pouze o 42 ha více než v roce minulém. Při hektarovém výnosu 2,49 t dosáhla celková produkce slunečnicového semene 60,9 tis. t.

V průměru marketingového roku 2008/09 činila CZV 7 426 Kč/t a při celkovém vývozu 36,3 tis. dosáhla deklarovaná vývozní hodnota slunečnicového semene ke zpracování 11 846 Kč/t.

Podle struktury ploch osevů bylo pro marketingový rok 2009/10 v České republice oseto slunečnicí 25,6 tis. ha, tj. o 1 153 ha více než v roce minulém.

Osevní a sklizňové plochy, hektarové výnosy a produkce slunečnice v ČR

Marketingový rok	Osevní plocha	Sklizňová plocha	Výnos	Produkce celkem
	ha	ha	t/ha	tun
1990/91	11 625	10 800	2,70	29 160
1991/92	10 750	9 371	2,24	20 970
1992/93	11 022	10 872	2,45	26 689
1993/94	12 000	11 800	2,50	29 500
1994/95	16 160	16 101	1,90	30 589
1995/96	19 476	19 387	1,66	32 180
1996/97	19 816	19 710	1,93	38 065
1997/98	11 055	10 885	2,09	22 801
1998/99	17 326	17 274	2,11	36 475
1999/00	28 500	28 450	2,22	63 228
2000/01	30 757	30 549	2,14	65 421
2001/02	28 583	28 528	1,99	56 717
2002/03	24 242	24 242	2,25	54 581
2003/04	48 705	48 706	2,35	114 508
2004/05	39 393	39 393	2,16	84 906
2005/06	39 648	39 648	2,39	94 820
2006/07	47 068	47 071	2,15	100 973
2007/08	24 425	24 426	2,13	52 000
2008/09	24 468	24 468	2,49	60 933
2009/10 ¹⁾	25 621	25 621	2,44	62 434

Pramen: ČSÚ

Poznámka: ¹⁾ 2009/10 hektarový výnos a celková produkce - odhad k 14. 10. 2009

Ceny slunečnicového semene**Průměrné roční ceny zemědělských výrobců slunečnicového semene (bez DPH)**

Kalendářní rok	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009 ¹⁾
Kč/t	7 012	7 348	8 850	7 979	7 836	7 722	6 399	6 040	7 455	9 287	7 699

Pramen: ČSÚ

Poznámky: 2009¹⁾ průměrné CZV od ledna do září

Obdobně jako u ostatních komodit, CZV semene slunečnice sleduje ČSÚ měsíčně a provádí výpočet průměrných cen za kalendářní rok. Tato cena je pak průměrem CZV složeným z údajů za dvě převážně rozdílné sklizně. Proto i u slunečnicových semen provádíme přepočty těchto měsíčních CZV na průměrnou cenu za marketingový rok vzhledem ke vztahu ke konkrétní sklizni.

Nejvýznamnější země českého zahraničního obchodu při dovozu slunečnicového semene jsou v posledních letech Slovensko, Ukrajina, Čína a Nizozemsko. Při vývozu jsou hlavní odběratelé Německo, Nizozemsko, Slovensko a Rakousko.

**Průměrné měsíční (roční) CZV slunečnicového semene v Kč/t za marketingový rok
(bez DPH)**

Ukazatel	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	Průměr ¹⁾
1993/94	*	*	7 500	9 075	6 242	7 033	6 336	6 233	*	*	*	*	7 070
1994/95	*	*	6 190	6 742	*	*	7 604	6 795	6 917	7 000	6 900	7 025	6 897
1995/96	5 886	*	*	6 410	6 802	7 029	7 049	7 894	8 176	7 490	*	*	7 264
1996/97	*	*	*	6 546	6 758	7 886	7 473	8 299	8 133	*	*	*	7 516
1997/98	*	*	*	6 699	7 248	*	*	*	*	*	*	*	6 974
1998/99	*	*	*	7 004	7 593	9 057	9 791	9 724	8 985	8 875	9 505	*	8 817
1999/00	9 260	*	6 898	6 124	6 220	6 438	7 161	7 094	7 330	8 054	*	*	6 914
2000/01	*	*	7 208	7 365	7 707	7 690	8 053	8 152	8 293	9 323	*	8 190	7 998
2001/02	*	*	8 283	7 975	8 001	8 733	8 545	8 437	8 855	*	*	*	8 404
2002/03	*	*	7 893	7 815	8 363	8 617	8 511	8 812	*	9 167	*	*	8 454
2003/04	*	*	6 445	6 383	6 199	6 434							7 088
2004/05	8 890	*	6 248	5 789	5 723	6 243	6 171	6 311	6 833	6 342	0	6 703	6 525
2005/06	*	*	*	5 804	6 081	6 080	6 803	*	6 933	*	*	*	6 340
2006/07	*	*	*	5 318	5 474	6 073	6 545	5 959	5 782	6 275	5 991	*	5 927
2007/08	6 700	7 133	8 033	9 307	10 932	10 608	10 041	7 875	11 100	*	10 833	*	9 256
2008/09	*	*	8 380	6 850	7 322	7 787	7 129	7 342	7 044	7 628	*	7 352	7 426
2009/10	*	*	*										*

Pramen: ČSÚ, propočít ÚZEI, MZE ČR

Poznámka: * v takto označeném měsíci pramen ceny neuvádí,

¹⁾ aritmetický průměr za sledované období marketingového roku.

Zahraniční obchod České republiky se slunečnicovým semenem
Dovoz slunečnicového semene do ČR celkem v t a deklarovaná dovozní hodnota semene kromě osiva v Kč/t za marketingový rok

Marketing. rok	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10 ¹⁾
Množství v t	21 229	20 931	22 642	29 981	12 735	12 227	20 699	1 321
Hodnota	9 056	7 926	7 454	7 095	9 031	13 630	8 503	10 231

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Poznámka: 2009/10¹⁾ dovoz semene slunečnice za červenec a srpen 2009

Vývoz slunečnicového semene z ČR celkem v t a deklarovaná vývozní hodnota semene kromě osiva v Kč/t za kalendářní rok

Kalendářní rok	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009 ¹⁾
Množství v t	35 363	30 934	65 585	46 021	50 804	51 958	51 658	15 819
Hodnota	8 975	7 715	47 445	6 691	6 342	7 604	10 780	7 833

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Poznámka: 2009¹⁾ vývoz slunečnicového semene od ledna do srpna 2009

Vývoz slunečnicového semene z ČR celkem v t a deklarovaná vývozní hodnota semene kromě osiva v Kč/t za marketingový rok

Marketing. rok	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10 ¹⁾
Množství v t	23 221	56 938	55 488	48 504	63 899	36 369	43 644	2 099
Hodnota	8 430	7 612	6 949	6 637	6 577	11 847	8 610	8 046

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Poznámka: 2009/10¹⁾ vývoz semene slunečnice za červenec a srpen 2009

Porovnání cen zemědělských výrobců ČR, deklarovaných vývozních a dovozních hodnot a cen na zahraničních trzích u slunečnicového semene v Kč/t

Marketingový rok	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09
Ceny zemědělských výrobců v ČR	8 454	7 088	6 525	6 340	5 927	9 256	7 426
Deklarovaná vývozní hodnota	8 430	7 612	6 949	6 637	6 577	11 847	8 610
Deklarovaná dovozní hodnota	9 056	7 926	7 454	7 095	9 031	13 630	8 503
Ceny placené farmářům v USA	8 676	7 961	8 044	6 969	7 405	9 544	8 981
Cena c.i.f. Rotterdam¹⁾	9 364	9 062	8 122	6 250	7 342	12 853	7 817

Pramen: ČSÚ, Oilseeds: World Markets and Trade – USDA

Poznámka: ¹⁾ přepočten podle kurzů ČNB

Bilance výroby a užití slunečnicového semene v České republice poskytuje celkový pohled na vývoj od marketingového roku 2002/03. Potvrzuje poměrně časté výkyvy v produkčních plochách a přes téměř stabilní výši hektarových výnosů velké výkyvy v produkci. Domácí spotřebě slunečnicového semene pak odpovídá dovoz i vývoz. V bilanci jsou zpětně provedeny opravy zpřesněných základních údajů statistiky zahraničního obchodu ČSÚ.

Bilance výroby a užití semene slunečnice

Ukazatel	MJ.	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10 ¹⁾
Sklizňová plocha	tis. ha	24,2	48,7	39,4	39,6	47,1	24,4	24,5	25,6
Hektarový výnos	t/ha	2,25	2,35	2,16	2,39	2,15	2,13	2,49	2,44
Produkce	tis. t	54,6	114,5	84,9	94,8	101,0	52,0	60,9	62,4
Dovoz	tis. t	21,2	20,9	22,6	30,0	12,7	12,2	20,7	20,0
Celková nabídka	tis. t	75,8	142,4	146,3	159,7	153,6	94,1	82,7	84,0
Domácí spotř. celkem²⁾	tis. t	45,6	46,7	55,9	71,3	59,9	56,5	37,5	40,0
Vývoz	tis. t	23,2	56,9	55,5	48,5	63,9	36,4	43,6	40,0
Konečná zásoba	tis. t	7,0	38,8	34,9	39,9	29,8	1,1	1,6	4,0

Pramen: ČSÚ, ÚZEI, MZE ČR

Poznámka: 2009/10¹⁾ predikce MZE ČR,

²⁾ kvalifikovaný odhad MZE ČR

Pěstování slunečnice má i v České republice perspektivu a budoucnost. S postupným oteplováním planety se bude pěstování této plodiny přesouvat do vláhově jistějších oblastí a proto bude mít i slunečnice v našich nejteplejších oblastech svoje opodstatnění. Po přizpůsobení rozmanitosti při střídání plodin v osevním postupu bude i slunečnice při předpokládaném růstu cen rentabilní komoditou.

MÁK SETÝ

Pěstování máku bylo v posledních letech v České republice ekonomicky velmi uspokojivé což dokazoval růst sklizňových ploch, které z cca 9 tis. ha v roce 1990/91 dosáhly s menšími či většími výkyvy v roce 2008/09 celkem 69,8 tis. ha. Hektarové výnosy makového semene se od dvacetiletého průměru který činí 0,69 t v jednotlivých letech podle údajů ČSÚ příliš neliší. Celková produkce makového semene vzrostla ve stejném časovém období vzhledem k růstu sklizňových ploch z 10,2 tis. t na 49,4 tis. t.

Velkovýrobní technologie, vysoká standardní kvalita makového semene, minimální poškození semen, minimální obsah příměsí, jednotná barva, velikost dodávek, kultura prodeje, propagace české produkce, ale i poměrně nízká cena umožnila českým obchodníkům masivně proniknout na zahraniční trhy. Neúroda a pokles ploch máku v Turecku, Tasmánii a ostatních zemích upevnily českou pozici na zahraničních trzích a tím umožnily růst domácích pěstitelských ploch.

Pro české pěstitele, ale i obchodní organizace je mák ziskovou komoditou, protože produkce makového semene je v dlouhodobém průměru z 87,4 % exportována. Vedle tržeb za semeno přináší některým pěstitelům ekonomické zhodnocení i makovina používající se k výrobě morfinu na Slovensku. Přestože je ČR v pěstování máku světovou jedničkou, z naší makoviny pochází pouze 3 – 4 % legálně vyráběné této významné farmaceutické suroviny.

Vzhledem k vysoké nabídce makového semene v roce 2008/09 však klesala CZV až na 17 630 Kč/t v měsíci květnu 2009. Od června 2009 však CZV mírně roste.

Můžeme předpokládat, že plochy máku dosáhly v roce 2008/09 v ČR vrcholu a v dalším období budou stagnovat, případně mírně klesnou jak dokazuje rok 2009/10 pro který bylo podle údajů ČSÚ oseto 53,6 tis. ha a předpokládaná produkce dosáhne 37,6 tis. t makového semene.

Osevní a sklizňové plochy, hektarové výnosy a produkce semene máku v ČR

Marketingový rok	Osevní plocha	Sklizňová plocha	Výnos	Produkce celkem
	ha	ha	t/ha	tun
1990/91	9 261	9 029	1,13	10 164
1991/92	9 491	9 263	0,87	8 054
1992/93	12 421	11 794	0,67	7 878
1993/94	9 915	8 814	0,78	6 890
1994/95	29 266	28 726	0,57	16 471
1995/96	35 253	34 308	0,73	25 053
1996/97	14 677	14 271	0,68	9 654
1997/98	17 865	16 641	0,57	9 515
1998/99	28 513	27 881	0,74	20 524
1999/00	46 018	45 462	0,63	28 509
2000/01	31 473	29 871	0,46	13 607
2001/02	34 478	33 235	0,64	21 294
2002/03	29 638	29 637	0,57	16 918
2003/04	38 148	38 147	0,51	19 544
2004/05	27 611	27 611	0,90	24 821
2005/06	44 615	44 613	0,82	36 418
2006/07	57 786	57 785	0,55	31 591
2007/08	56 915	56 914	0,58	33 101
2008/09	69 793	69 793	0,71	49 428
2009/10 ¹⁾	53 623	53 623	0,63	33 741

Pramen: ČSÚ

Poznámka: odhad ČSÚ k 14. 9. 2009

Ceny makového semene

Ceny zemědělských výrobců semene máku setého jsou v České republice úzce spjaty s vývojem poptávky na zahraničních trzích a tím i výší vývozní hodnoty, protože přibližně 88 % objemu sklizeného máku je vyváženo. Zhruba 11,7 % nachází uplatnění v domácí potravinářské spotřebě a 0,3 % jako osivo.

Průměrné měsíční (roční) CZV makového semene v Kč/t za marketingový rok

Ukazatel	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	Průměr ¹⁾
1993/94	27 000	29 000	41 000	44 368	49 393	49 643	58 000	56 500	53 430	50 000	52 300	*	46 421
1994/95	47 905	37 500	39 367	44 263	46 605	45 659	45 164	43 998	42 625	51 333	35 658	29 000	42 423
1995/96	24 500	30 000	27 720	25 084	23 923	21 183	20 697	21 096	18 502	19 119	17 442	18 869	22 345
1996/97	25 659	23 833	29 642	36 830	39 882	43 372	42 980	38 029	38 756	38 833	36 203	*	35 820
1997/98	37 660	35 000	41 400	42 233	41 431	43 575	42 497	41 825	40 830	45 000	*	*	41 145
1998/99	*	31 306	29 614	28 706	27 786	29 151	32 588	35 544	37 425	*	33 400	*	31 724
1999/00	*	23 744	22 593	21 074	20 527	21 229	21 298	22 328	23 240	22 077	22 912	25 950	22 452
2000/01	27 261	34 250	36 417	40 504	40 470	40 754	42 242	40 871	42 177	43 182	42 500	*	39 148
2001/02	*	28 552	29 254	26 576	24 643	24 760	24 414	24 855	25 794	26 016	25 496	24 596	26 036
2002/03	26 457	25 256	26 084	27 492	26 653	27 629	26 459	27 346	26 699	27 647	28 589	*	26 937
2003/04	*	*	25 769	25 921	26 867	26 286	26 961	26 929	26 271	26 420	28 192	28 916	26 853
2004/05	*	*	28 421	27 902	28 312	28 595	27 901	27 754	27 924	27 484	27 697	26 476	27 847
2005/06	28 709	27 999	25 845	24 629	24 756	24 214	24 276	25 860	30 086	33 754	34 205	34 708	28 253
2006/07	*	28 354	27 163	28 466	35 542	38 019	39 090	40 916	45 825	47 519	46 742	43 552	38 290
2007/08	40 473	45 987	55 576	64 608	65 709	67 534	67 580	75 402	83 799	94 375	96 002	*	68 822
2008/09	*	*	47 134	40 024	38 720	38 301	29 929	23 706	20 005	17 967	17 630	19 599	29 302
2009/10	22 719	22 726	20 927										22 124

Pramen: ČSÚ, propočet ÚZEI, MZE ČR

Poznámka: * v takto označeném měsíci pramen ceny neuvádí

¹⁾ aritmetický průměr za sledované období

Průměrné roční CZV makového semene za kalendářní rok (bez DPH)

Kalendářní rok	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009 ¹⁾
Kč/t	22 502	38 146	33 778	24 634	27 430	28 311	26 577	31 146	50 294	67 031	21 690

Pramen: ČSÚ

Poznámka: 2009¹⁾ průměrná CZV od ledna do září 2009

Zahraniční obchod České republiky s makovým semenem

Dovoz makového semene do ČR celkem v t a deklarovaná dovozní hodnota semene kromě osiva v Kč/kg za kalendářní rok

Kalendářní rok	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009 ¹⁾
Množství v t	1 112	796	1 025	786	1 162	1 683	2 234	773
Hodnota	27,53	29,56	34,59	35,01	37,79	54,68	68,77	26,61

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Poznámka: 2009¹⁾ dovoz makového semene od ledna do srpna 2009

Dovoz makového semene do ČR celkem v t a deklarovaná dovozní hodnota semene kromě osiva v Kč/kg za marketingový rok

Marketing. rok	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10 ¹⁾
Množství v t	1 203	546	3 838	2 090	1 171	1 984	1 826	85
Hodnota v Kč/kg	27,63	33,06	29,65	22,60	47,17	73,17	43,04	28,73

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Poznámka: 2009/10¹⁾ dovoz makového semene za červenec a srpen 2009

Vývoz makového semene z ČR celkem v t a deklarovaná vývozní hodnota semene kromě osiva v Kč/kg za kalendářní rok

Kalendářní rok	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009 ¹⁾
Množství v t	18 175	13 148	21 694	28 721	29 645	30 225	28 083	19 706
Hodnota	24,42	25,19	26,97	25,83	33,73	55,90	59,53	25,21

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Poznámka: 2009¹⁾ vývoz makového semene od ledna do srpna 2009

Vývoz makového semene z ČR celkem v t a deklarovaná vývozní hodnota semene kromě osiva v Kč/kg za marketingový rok

Marketing. rok	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10 ¹⁾
Množství v t	14 660	16 047	23 190	30 783	28 513	30 345	34 322	29 644
Hodnota	23,05	25,36	26,55	27,98	38,85	67,29	37,28	25,08

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Poznámka: 2009/10¹⁾ vývoz makového semene za červenec a srpen 2009

V zahraničním obchodě s makovým semenem nastala pro naše obchodníky a vývozce poměrně složitá situace z důvodu zvýšené nabídky ze strany pěstitelských konkurentů.

Porovnání cen zemědělských výrobců ČR, deklarovaných vývozních a dovozních hodnot u makového semene v Kč/t

Marketingový rok	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09
Ceny zemědělských výrobců v ČR	26 036	26 937	26 853	27 847	28 253	38 290	68 822	29 302
Deklarovaná vývozní hodnota	23 500	23 050	25 359	26 550	27 998	38 846	67 291	37 279
Deklarovaná dovozní hodnota	33 046	27 637	33 062	29 653	22 578	47 171	73 168	43 043

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Přesto bylo v marketingovém roce 2008/09 z České republiky vyvezeno rekordních 34,3 tis. t v deklarované vývozní hodnotě 37,28 Kč/kg.

Nejvýznamnější země českého zahraničního obchodu při dovozu makového semene jsou v posledních letech Slovensko, Polsko, Ukrajina, Maďarsko a Rakousko. Při vývozu jsou dlouhodobě hlavními odběrateli Polsko, Německo, Rusko, Rakousko a Nizozemsko. Do těchto pěti zemí bylo v marketingovém roce 2008/09 vyvezeno celkem 22,9 tis. t makového semene.

Mák je v posledních letech vysoce rentabilní komoditou a jako u každé komodity rentabilitu pěstování ovlivňují náklady na pěstování, hektarový výnos a realizační cena. Můžeme předpokládat, že výše nákladů v blízké době přesáhne 25 000 Kč/ha a pro dosažení rentability bude muset být hektarový výnos nad 1 tunu. Protože je mák velmi specifická, u nás po mnoho let pěstovaná komodita, bude i nadále vzhledem k pěstitelským zkušenostem, velkovýrobním technologiím snižující nákladovost pěstování, informatice, poradenství, vysoké kvalitě semene s minimálním obsahem příměsí a vysokým procentem zahraničního obchodu, pěstování máku v České republice rentabilní

Následující bilance výroby a užití makového semene poskytuje celkový pohled na vývoj nabídky a užití. Ukazuje postupný růst produkce a schopnost zahraničního obchodu v uplatnění naší produkce na zahraničních trzích. V bilanci jsou zpětně provedeny opravy zpřesněných základních údajů statistiky zahraničního obchodu ČSÚ.

Bilance výroby a užití makového semene

Ukazatel	MJ.	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10 ¹⁾
Sklizňová plocha	ha	29 532	38 147	27 611	44 613	57 785	56 914	69 793	53 623
Hektarový výnos	t/ha	0,57	0,51	0,90	0,82	0,55	0,58	0,71	0,63
Produkce	t	16 918	19 544	24 821	36 418	31 591	33 101	49 428	33 741
Dovoz	t	1 203	546	3 838	2 090	1 171	1 984	1 826	1 500
Celková nabídka	t	18 199	20 229	28 841	39 859	37 238	39 010	55 119	51 036
Domácí užití celkem	t	3 400	4 000	4 300	4 600	4 800	4 800	5 000	5 000
Vývoz	t	14 660	16 047	23 190	30 783	28 513	30 345	34 322	35 000
Konečná zásoba	t	139	182	1 351	4 476	3 925	3 865	15 797	11 036

Pramen: ČSÚ, MZE ČR., ÚZEI

Poznámka: 2009/10¹⁾ odhad MZE ČR

Součástí produkce máku setého je makovina. Jedná se o celistvé či rozbité makovice (vyprázdňené tobolky), suché bez semen s co nejmenším zbytkem stonku. Makovina se vykupuje pro farmaceutický průmysl, kde slouží k výrobě morfinu. V České republice se však nezpracovává, ale tvoří součást českého agrárního vývozu.

Zahranिční obchod s makovou slámou

Ukazatel	MJ.	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09
Dovoz	t	0,58	0,20	0,17	64,87	0,12	0,05	0
Deklarovaná dovozní hodnota	Kč/kg	18,35	18,72	16,96	11,18	x	x	0
Vývoz	t	4 435,0	1 955,6	1 828,2	1 436,2	1 849,6	x	2 567,7
Deklarovaná vývozní hodnota	Kč/kg	9,53	11,24	13,63	11,25	11,02	x	7,70

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Poznámka: x údaje jsou nevěrohodné

HOŘČICE

Pro rok 2007/08 bylo hořčicí oseto 21 349 ha. Při podprůměrném hektarovém výnosu 0,60 t, dosáhla celková produkce 12 802 t. Vyčerpané zásoby a zvýšený zájem zahraničních odběratelů měly vliv na skokový růst CZV hořčičného semene na průměrných 17 769 Kč/t.

Domácí potravinářský průmysl ročně zpracovává přibližně 10 až 11 tis. t hořčičného semene na výrobu hořčice a různých kořenících přípravků a na osev ploch včetně meziplodin se spotřebovává přibližně 2 až 2,5 tis. t osiva. Proto zahraniční obchod vyčerpal téměř veškeré zásoby a vyvezl 5 725 t hořčičného semene v deklarované vývozní hodnotě 23 546 Kč/t. CZV na úrovni 18 000 Kč/t ovlivnila pěstitele však jen mírně, protože pro rok 2008/09 oseli 26 246 ha, tj. meziroční nárůst ploch o 4 597 ha (o 23 %). Hektarový výnos dosáhl 0,89 t a bylo sklizeno celkem 23 290 t hořčičného semene.

Stále vysoká poptávka na zahraničních trzích umožnila vyvézt z České republiky 15 126 t hořčičného semene při deklarované vývozní hodnotě 20 192 Kč/t. Asi již hraniční plochy pro pěstování řepky olejné a máku setého, ale i již druhý rok dobré CZV ovlivnili pěstitele, kteří pro marketingový rok 2009/10 oseli hořčicí celkem 41 890 ha. Vzhledem k ne úplně příznivému roku předpokládáme průměrný hektarový výnos ve výši 0,70 t a celkovou produkci 29 353 t hořčičného semene.

Osevní a sklizňové plochy, hektarové výnosy a celková produkce semene hořčice

Marketingový rok	Osevní plocha	Sklizňová plocha	Výnos	Produkce celkem
	ha	ha	t/ha	t
1998/99	37 120	36 136	1,03	37 282
1999/00	39 927	39 423	1,14	44 930
2000/01	15 512	14 986	0,94	14 158
2001/02	21 009	19 720	0,95	18 800
2002/03	35 797	35 798	0,90	32 213
2003/04	67 457	67 458	0,88	59 589
2004/05	41 291	41 289	1,05	43 234
2005/06	27 085	27 086	0,95	25 700
2006/07	21 167	21 166	0,76	16 044
2007/08	21 349	21 348	0,60	12 802
2008/09	26 246	26 246	0,89	23 290
2009/10 ¹⁾	41 790	41 790	0,70	29 253

Pramen: ČSÚ

Poznámka: 2009/10¹⁾ plochy osevní ČSÚ, výnos a produkce odhad MZE ČR**Ceny semene hořčice**

Ceny semene hořčice jsou podobně jako u máku poměrně úzce spjaty s vývojem poptávky na zahraničních trzích a tím i výší vývozní hodnoty. Podle dlouhodobého bilančního vývoje je přibližně 63 % objemu sklizeného hořčičného semene vyváženo, 33 % nachází uplatnění v domácí potravinářské spotřebě a 4 % jsou užity jako osivo vlastní komodity i dalších luskovinoobilných směsek či zeleného hnojení. Do roku 2005/06 byla Česká republika s pravidelným vývozem vyšším než 22 tis. t hořčičného semene jedním z nejvýznamnějších pěstitelů a vývozců této komodity v Evropě. Od roku 2006/07 však vývoz kolísá s důvodu snížení domácí nabídky. Pěstitelé ustoupili od hořčice a osévali pozemky ekonomicky zajímavějším mákem a řepkou olejnou. V roce 2009/10 se však k pěstování hořčice začínají vracet.

Průměrné měsíční (roční) CZV hořčičného semene v Kč/t za marketingový rok (bez DPH)

Ukazatel	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	Průměr ¹⁾
2000/01	*	*	*	*	*	*	7 333	8 760	8 477	7 904	7 609	8 100	8 031
2001/02	10 420	7 475	9 861	10 600	11 443	12 438	13 050	12 543	13 654	*	*	*	11 276
2002/03	*	*	10 294	11 612	11 663	11 132	10 840	12 349	10 994	11 956	13 251	*	11 566
2003/04	11 226	8 766	8 679	9 224	8 519	9 436	9 729	10 358	9 928	9 792	9 332	8 498	9 457
2004/05	8 950	8 882	8 213	6 575	7 946	8 455	8 012	9 358	9 220	8 686	8 257	7 816	8 364
2005/06	7 780	7 689	6 362	5 663	6 654	7 605	6 900	6 690	8 500	8 000	7 776	7 711	7 278
2006/07	*	6 457	6 788	8 643	7 328	8 578	9 246	9 887	10 300	9 707	*	8 210	8 514
2007/08	*	*	14 217	15 928	15 946	16 104	*	*	*	*	22 000	21 910	17 684
2008/09	27 177	*	18 539	18 364	20 153	17 443	17 006	18 611	17 292	22 010	*	21 098	19 769
2009/10	*	*	10 893										10 593

Pramen: ČSÚ, propočet ÚZEI, MZE ČR

Poznámka: * v takto označeném měsíci pramen ceny neuvádí;

¹⁾ aritmetický průměr za sledované období.**Průměrné roční ceny zemědělských výrobců semene hořčice v Kč/t (bez DPH)**

Kalendářní rok	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009 ¹⁾
Kč/t	11 281	10 194	8 680	7 521	7 370	11 135	20 281	18 223

Pramen: ČSÚ

Poznámka: 2009¹⁾ průměrná CZV od ledna do září 2009

Zahraniční obchod se semenem hořčice**Dovoz hořčičného semene do ČR celkem v t a deklarovaná dovozní hodnota semene kromě osiva v Kč/t za kalendářní rok**

Kalendářní rok	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009 ¹⁾
Množství v t	1 280	733	1 056	1 435	3 372	1 965	2 102	959
Hodnota Kč/t	14 767	12 822	8 298	5 226	8 410	13 388	22 025	14 625

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Poznámka: 2009¹⁾ dovoz hořčičného semene od ledna do srpna

Dovoz hořčičného semene do ČR celkem v t a deklarovaná dovozní hodnota semene kromě osiva v Kč/t za marketingový rok

Marketing. rok	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10 ¹⁾
Množství v t	1 123	598	1 229	2 830	2 690	1 625	1 611	434
Hodnota Kč/t	14 929	14 691	6 587	7 548	8 984	24 621	17 109	12 739

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Poznámka: 2009/10¹⁾ dovoz hořčičného semene za červenec a srpen 2009

Vývoz hořčičného semene z ČR celkem v t a deklarovaná vývozní hodnota semene kromě osiva v Kč/t za kalendářní rok

Kalendářní rok	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009 ¹⁾
Množství v t	48 353	24 448	26 497	24 542	21 536	10 021	10 705	7 676
Hodnota Kč/t	17 520	13 596	9 877	7 551	7 924	15 309	22 982	19 254

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Poznámka: 2009¹⁾ vývoz hořčičného semene od ledna do srpna

Vývoz hořčičného semene z ČR celkem v t a deklarovaná vývozní hodnota semene kromě osiva v Kč/t za marketingový rok

Marketing. rok	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10 ¹⁾
Množství v t	22 571	31 457	24 368	23 295	15 324	5 725	15 126	616
Hodnota Kč/t	14 273	12 043	8 555	7 072	11 323	23 546	20 191	18 409

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Poznámka: 2009/10¹⁾ vývoz hořčičného semene za červenec a srpen 2009

Marketingové roky 2007/08 a 2008/09 byly pro pěstitele i obchodníky velmi příznivé. Průměrná CZV za marketingový rok 2007/08 meziročně vzrostla o 107,7 % a dosáhla 17 684 Kč/t a v roce 2008/09 činila v průměru 19 769 Kč/t. V roce 2007/08 však byl vývoz hořčičného semene z důvodu malé domácí nabídky velmi nízký, pouhých 5 725 t. Nejvyšší množství osiva i semene na zpracování směřovalo do Německa, Polska a Nizozemska. V roce 2008/09 se již nabídka pro vývoz zvýšila a celkem bylo vyvezeno 15 126 t hořčičného semene, z toho k setí bylo nejvíce vyvezeno do Německa 2 978,8 t, Nizozemska 1 056,6 t a Francie 933,9 t. Semene ke zpracování bylo opět vyvezeno nejvíce do Německa 4 677,8 t, dále do Polska 2 160,9 t a Maďarska 746,2 t. Vývozy nad 100 t se dále uskutečnily do Rakouska, Nizozemska a na Slovensko.

Dovoz hořčičného semene do České republiky činí od roku 2000/01 v průměru necelých 6 % vývozu. Dlouhodobě je nejvíce hořčičného semene dováženo z Ukrajiny, Kanady, Německa a v posledních letech z Indie.

Bilance výroby a užití hořčičného semene

Ukazatel	Mj.	2002/03	2003/04	2004/05	2005/05	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10 ¹⁾
Sklizňová plocha	ha	35 798	67 457	41 291	27 085	21 167	21 349	26 246	41 790
Hektarový výnos	t/ha	0,90	0,88	1,05	0,95	0,76	0,60	0,89	0,70
Produkce	t	32 213	59 589	43 234	25 700	16 044	12 802	23 290	29 253
Dovoz	t	1 123	598	1 229	2 830	2 690	1 625	1 611	1 000
Celková nabídka	t	34 136	60 252	60 258	54 420	32 859	18 862	25 138	30 265
Domácí užití celkem	t	11 500	13 000	13 000	14 000	13 000	13 000	10 000	13 000
Vývoz	t	22 571	31 457	24 368	23 295	15 324	5 725	15 126	15 000
Konečná zásoba	t	65	15 795	22 890	14 125	4 535	237	12	6 296

Pramen: ČSÚ, MZE ČR,

Poznámka: 2009/10¹⁾ odhad MZE ČR

LEN OLEJNÝ

Světové produkční plochy lnu olejného dosahují přibližně 2,25 mil. ha, ale postupně klesají. Mezi největší pěstitele této komodity se řadí Čína, Kanada, Indie a USA. EU se na světových plochách podílí 6,6 % a Česká republika 0,09 %.

Sklizňové plochy, hektarové výnosy a celková produkce semene lnu olejného

Marketingový rok	Sklizňová plocha (ha)	Výnos (t/ha)	Produkce celkem (t)
1990/91	606	1,77	1 073
1991/92	4 650	1,47	6 835
1992/93	1 080	1,50	1 620
1993/94	780	1,58	1 232
1994/95	1 072	1,27	1 361
1995/96	752	1,30	978
1996/97	407	1,36	553
1997/98	312	1,21	377
1998/99	646	1,40	904
1999/00	2 251	1,57	3 535
2000/01	1 700	1,35	2 295
2001/02	3 046	0,85	2 603
2002/03	2 385	1,00	2 386
2003/04	5 345	0,91	4 848
2004/05	2 154	1,45	3 119
2005/06	7 335	1,21	8 851
2006/07	7 869	1,02	7 990
2007/08	2 642	0,66	1 742
2008/09	1 171	1,20	1 405
2009/10 ¹⁾	2 631	1,00	2 631

Pramen: ČSÚ

Poznámka: 2009/10¹⁾ soupis ploch osevů a odhad MZE ČR

Celková světová produkce semene lnu olejného dosáhla v roce 2006 přibližně 2,50 mil. t a v roce 2007 klesla na 1,90 mil. t. Plochy lnu olejného v České republice velmi kolísají.

Po prudkém poklesu ploch lnu přadného, kdy pro účely tukového a potravinářského průmyslu bylo využíváno jeho semeno, bylo lnem olejným pro marketingový rok 1991/92 oseto 4 650 ha a celková produkce semene dosáhla 6 835 t. Velmi nízké CZV měly vliv na opětovný útlum pěstování

a produkční plochy klesly v roce 1997/98 až na 312 ha. Po poměrně razantních meziročních výkyvech bylo v roce 2003/04 oseto lnem olejným 5 345 ha a celková produkce semene dosáhla 4 848 t. Při této nabídce činila CZV za marketingovém roce 2003/04 v průměru 8 469 Kč/t. Po opětovném výkyvu ploch na 2 154 ha v roce 2004/05, bylo v roce 2006/07 oseto lnem olejným 7 869 ha, což je nejvíce od počátku velkovýrobního pěstování této komodity v České republice. Při hektarovém výnosu 1,02 t dosáhla celková produkce lněného semene 7 990 t.

Opětovný pokles CZV v roce 2006/07 vzhledem k vysoké nabídce, následuje opětovný pokles osevních ploch pro rok 2007/08 na 2 642 ha. Nepříznivý vývoj počasí, hlavně vysoké teploty a vláhový deficit způsobily snížení průměrného výnosu na 0,66 t/ha. Celkem bylo sklizeno pouze 1 742 t lněného semene. Přestože průměrná CZV lněného semene překročila 12 500 Kč/t bylo pro marketingový rok 2008/09 oseto lnem olejným pouze 1 171 ha. Průměrný hektarový výnos dosáhl 1,20 t a celková produkce 1 405 t. Průměrná CZV se v tomto marketingovém roce přiblížila 15 000 Kč/t.

Podle struktury ploch osevů ČSÚ pro rok 2009, bylo oseto lnem olejným 2 631 ha. K většímu osevu však chybělo v České republice podle zprávy Agritec Šumperk s.r.o. osivo.

Ceny lněného semene

Průměrné ceny zemědělských výrobců lněného semene udávané ČSÚ se skládají z cen semene pro technické a krmivářské užití a cen semene pro v potravinářskou výrobu. Ceny lněného semene pro technické a krmivářské užití dosahují podle údajů Agritec Šumperk s.r.o. v dlouhodobém průměru pouze 54 % ceny semene pro potravinářskou výrobu.

Průměrné roční CZV lněného semene v Kč/t za kalendářní rok

Kalendářní rok	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009 ¹⁾
Kč/t	7 182	9 823	12 226	12 997	10 515	9 972	13 789	15 238

Pramen: ČSÚ

Poznámka: 2009¹⁾ Průměrná CZV od ledna do srpna 2009

Pěstování olejného lnu se věnují převážně velcí pěstitelé a proto se prodeje uskutečňují jen v několika měsících marketingového roku. Cenový rozptyl mezi měsíci je malý. Z důvodu minimálního počtu dostupných statistických údajů proto neuvádíme jako u ostatních komodit měsíční přehledy.

Průměrné roční CZV lněného semene v Kč/t za marketingový rok

Marketingový rok	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09
Kč/t	10 598	8 469	10 937	10 831	8 714	12 253	14 890

Pramen: ČSÚ, přepočten ÚZEI, MZE ČR

Zahraniční obchod se lněným semenem

Dovoz lněného semene do České republiky celkem v t a deklarovaná dovozní hodnota semene kromě osiva v Kč/t za kalendářní rok

Kalendářní rok	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009 ¹⁾
Množství v t	375,6	526,8	314,8	878,0	221,0	867,8	2 755,0	1 089,0
Hodnota v Kč/t	11 451	10 507	9 987	10 156	13 952	10 949	15 052	12 217

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Poznámka: 2009¹⁾ dovoz lněného semene od ledna do srpna 2009

Dovoz lněného semene do České republiky celkem v t a deklarovaná dovozní hodnota semene kromě osiva v Kč/t za marketingový rok

Marketing. rok	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10 ¹⁾
Množství v t	475,1	330,6	580,7	627,9	406,9	1 800,2	2 181,0	402,4
Hodnota v Kč/t	10 957	9 905	11 624	9 851	9 707	13 688	14 940	9 973

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Poznámka: 2009/10¹⁾ dovoz lněného semene za červenec a srpen 2009

Vývoz lněného semene z České republiky celkem v t a deklarovaná vývozní hodnota semene kromě osiva v Kč/t za kalendářní rok

Kalendářní rok	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009 ¹⁾
Množství v t	2 187,3	4 136,4	3 273,1	3 653,6	2 879,2	4 009,8	1 248,4	1 040,5
Hodnota v Kč/t	9 654	9 321	10 693	10 286	8 151	7 995	16 414	x

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Poznámka: 2009¹⁾ vývoz lněného semene od ledna do července 2009

x nevěrohodný údaj

Vývoz lněného semene z České republiky celkem v t a deklarovaná vývozní hodnota semene kromě osiva v Kč/t za marketingový rok

Marketing. rok	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10 ¹⁾
Množství v t	2 476,7	4 147,4	3 363,1	3 860,9	4 508,1	1 950,5	1 306,5	232,6
Hodnota v Kč/t	9 302	9 270	10 833	9 557	7 595	12 682	7 073	12 242

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Poznámka: 2009/10¹⁾ vývoz lněného semene za červenec 2009

Z České republiky se postupně stává v zahraničním obchodu dovozní země. Nejvíce lněného semene bylo v marketingovém roce 2008/09 dovezeno z Německa 627,7 t, Ukrajiny 459,6 t, Kanady 317,2 t a Belgie 262,9 t. Vývozy lněného semene z České republiky směřují především na trhy evropských zemí. Ve stejném marketingovém roce bylo 781 t lněného semene vyvezeno do Rakouska, 277,5 t do Polska, 65 t na Slovensko a 46 t do Maďarska.

SÓJA LUŠTINATÁ

Pěstování sóji si doposud v České republice nenašlo zastoupení odpovídající jejímu významu. Je výborným krmivem s vysokým obsahem bílkovinných látek. Je i plodinou urychlující rekultivaci půdy. V České republice nachází hlavní uplatnění v krmivářském průmyslu. Zlepšující se technické vybavení pro zpracování sóji u producentů krmných směsí umožňuje zpracování sójových bobů z domácí produkce a tím i zlevnění výroby.

Produkční plochy sóji luštinaté v České republice kolísají. Vrcholu dosáhly v marketingovém roce 2006/07, kdy bylo sklizeno 9 641 ha a při hektarovém výnosu 1,85 t dosáhla celková produkce sójových bobů 17 847 t. V roce 2008/09 však plochy sóji klesly až na 4 339 a při hektarovém výnosu 2,17 dosáhla celková produkce bobů 9 419 t. Pro marketingový rok 2009/10 bylo oseto sójou luštinatou 6 046 ha a je očekávaná produkce sójových bobů ve výši nad 12 tis. t.

Osevní a sklizňové plochy, hektarové výnosy a produkce sóji v České republice

Marketingový rok	Osev. plocha (ha)	Sklizňová plocha (ha)	Výnos (t/ha)	Produkce celkem (t)
1990/91		3 727	1,72	6 727
1998/99	266	261	1,25	327
1999/00	397	143	1,53	219
2000/01	1 916	1 884	1,25	2 348
2001/02	2 743	2 706	1,59	4 301
2002/03	3 002	3 002	2,13	6 391
2003/04	7 696	7 698	1,55	11 918
2004/05	9 006	9 007	1,43	12 910
2005/06	9 276	9 275	2,04	18 893
2006/07	9 641	9 640	1,85	17 847
2007/08	7 525	7 523	1,75	13 175
2008/09	4 339	4 339	2,17	9 419
2009/10 ¹⁾	6 046	6 046	2,00	12 092

Pramen: ČSÚ

Poznámka: 2009/10¹⁾ soupis ploch osevu a odhad MZE ČR

Zahranční obchod ČR se sójovými boby**Dovoz sójových bobů do České republiky celkem v t a deklarovaná dovozní hodnota kromě osiva v Kč/t za kalendářní rok**

Kalendářní rok	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009 ¹⁾
Množství v t	10 981	13 724	22 968	44 469	35 472	34 321	35 957	16 339
Hodnota Kč/t	9 344	8 772	8 405	6 455	6 266	7 074	8 572	9 973

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Poznámka: 2009¹⁾ dovoz sójových bobů od ledna do srpna

Dovoz sójových bobů do České republiky celkem v t a deklarovaná dovozní hodnota kromě osiva v Kč/t za marketingový rok

Marketing. rok	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10 ¹⁾
Množství v t	12 369	15 669	41 865	34 098	34 069	34 477	32 818	3 486
Hodnota Kč/t	8 839	9 648	6 725	6 491	6 331	8 206	8 650	9 256

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Poznámka: 2009/10¹⁾ dovoz za červenec a srpen 2009

Vývoz sójových bobů z České republiky celkem v t a deklarovaná vývozní hodnota kromě osiva v Kč/t za kalendářní rok

Kalendářní rok	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009 ¹⁾
Množství v t	219	175	487	5 024	1 868	733	666	246
Hodnota Kč/t	9 888	11 569	10 829	7 491	7 138	8 97	11 693	11 798

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Poznámka: 2009¹⁾ vývoz sójových bobů od ledna do srpna

Vývoz sojových bobů z České republiky celkem v t a deklarovaná vývozní hodnota kromě osiva v Kč/t za marketingový rok

Marketing. rok	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10 ¹⁾
Množství v t	209	326	2 105	4 264	1 169	676	466	68
Hodnota Kč/t	10 254	11 846	7 675	7 523	6 895	9 810	11 982	12 834

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Poznámka: 2009/10¹⁾ vývoz za červenec a srpen 2009

ZPRACOVATELSKÝ PRŮMYSL OLEJNIN

Podle údajů USDA se každoročně zvyšuje spotřeba rostlinných olejů a tuků. Ve vyspělých zemích světa jejich spotřeba stagnuje, případně se zvyšuje v EU-27 zejména s nárůstem nepotravinářského užití. Hlavní nárůst poptávky pochází z lidnatých zemí třetího světa, jejichž silící hospodářství umožňuje růst životní úrovně tamních obyvatel. Tyto země patří již také k významným či největším producentům, dovozcům a zpracovatelům olejin a jejich produktů – Čína, Indonésie, Malajsie, Indie, Brazílie aj. Jak uvádí následující tabulka, za posledních třináct let od marketingového roku 1997/98 by se měla světová produkce hlavních druhů olejin zvýšit o 48 % na 425,4 mil. t, světová spotřeba rostlinných olejů vzrůst o 83 % na 134,7 mil. t. Za stejné období se podle tohoto zdroje zvýšila globální spotřeba pokrutin a šrotů olejin o 54 % na 235,8 mil. t.

Celosvětový vývoj produkce a spotřeby olejin, rostlinných olejů, pokrutin a šrotů olejin

Globální ukazatele / market. rok	1997/98	2000/01	2004/05	2009/10 ¹⁾
Celková sklizňová plocha olejin (mil. ha)	177,3	188,6	209,4	215,3
Celková produkce olejin (mil. t)	286,8	314,0	381,5	425,4
Celková produkce rostlinných olejů (mil. t)	75,2	89,8	111,7	136,9
Celková spotřeba rostlinných olejů (mil. t)	73,7	88,6	108,3	134,7
Konečná zásoba rostlinných olejů (mil. t)	7,1	9,5	10,8	10,4
Celková produkce šrotů olejin (mil. t)	153,3	174,8	207,1	237,1
Celková spotřeba šrotů olejin (mil. t)	153,5	175,2	204,4	235,8
Konečná zásoba šrotů olejin (mil. t)	7,9	7,2	8,0	5,8

Pramen: Oilseeds: World Markets and Trade, USDA October 2009

Poznámka: 2009/10 ¹⁾ kvalifikovaný odhad z měsíce října 2009

V marketingovém roce 2008/09 dosáhla podle zmíněného zdroje světová spotřeba palmového oleje 46,8 mil. t, oleje sójového 35,8 mil. t. Dohromady činilo jejich celkové užití podle současných odhadů 82,6 mil. t, tedy zhruba 64 % globální spotřeby rostlinných olejů. Roční spotřeba řepkového oleje dlouhodobě dosahuje přibližně 15 % celkové spotřeby, přibližně 20 mil. t.

Vývoj světové spotřeby hlavních druhů rostlinných olejů

Ukazatel	1997/98		2000/01		2004/05		2008/09 ¹⁾		2009/10 ²⁾	
	mil. t	%	mil. t	%	mil. t	%	mil. t	%	mil. t	%
Palmový olej	18,9	25,6	26,5	29,7	36,3	33,6	46,8	36,2	49,2	36,5
Sójový olej	22,3	30,3	26,5	29,7	31,7	29,3	35,8	27,7	37,2	27,6
Řepkový olej	11,0	14,9	13,6	15,2	15,5	14,3	20,1	15,5	21,3	15,8
Slunečnicový olej	8,2	11,1	8,6	9,6	8,6	8,0	10,9	8,4	11,1	8,2
Podzemnicový ol.	4,2	5,7	4,5	5,0	5,1	4,7	4,8	3,7	4,7	3,5
Ostatní oleje	9,1	12,3	9,5	10,6	10,9	10,1	11,0	8,5	11,2	8,3
C e l k e m	73,7	100,0	89,2	100,0	108,1	100,0	129,4	100,0	134,7	100,0

Pramen: Oilseeds: World Markets and Trade, USDA October 2009

Poznámka: 2008/09 ¹⁾ předběžné údaje,
2009/10 ²⁾ kvalifikovaný odhad z měsíce října 2009

V České republice po vstupu do Evropské unie znamenal volný trh pro olejinu a jejich produkty a nárůst zpracovatelských kapacit k nepotravinářskému užití rychlé změny předchozích poměrů ve zpracování a odbytu olejnatých komodit. Od výrazného nárůstu produkce řepky v ČR v marketingovém roce 2004/05, následovaném vysokými sklizněmi řepky, slunečnice a sóji ve světě, došlo k výraznému zvýšení produkce rostlinných olejů v ČR i v Evropě. V České republice se v posledních marketingových letech zpracovává odhadem zhruba 650 - 750 tis. t řepky a 50 - 75 tis. t

slunečnice. Sója se v České republice zpracovává pouze pro krmivářské užití, sójový olej a pokrutiny jsou dováženy.

Podíl domácího potravinářského užití řepkového oleje se za poslední desetiletí výrazně snížil a přiblížil se k poměru 60:40 vůči technickému užití pro produkci MEŘO a bionafty.

Výrazně se změnila též poměry v dovozu a vývozu rostlinných olejů a tuků. Jejich vysoké dovozy ve formě surovin k dalšímu zpracování nebo již finálních výrobků nutí domácí tukové závody hledat pro větší část své produkce odbyt na zahraničních trzích. Celkovou statistickou hodnotu a saldo tohoto obchodu s olejinami a jejich produkty uvádí následující tabulka. Celková světová produkce semene lnu olejného dosáhla v roce 2006 přibližně 2,50 mil. t a v roce 2007 klesla na 1,90 mil. t. Plochy lnu olejného v České republice velmi kolísají.

V uplynulém marketingovém roce 2008/09 přispěly vysoké vývozy semene řepky a máku, řepkových olejů a šrotů k významným příjmům agrárního obchodu. To umožnila vyšší domácí produkce a trvalá poptávka na mezinárodním trhu olejin a jejich produktů.

U extrahovaných šrotů a pokrutin po zpracování olejin pokračuje trend vysokých dovozů sójových extrahovaných šrotů a rostoucích vývozů řepkových šrotů a pokrutin. Nově probíhají zkoušky využití slunečnicových a řepkových šrotů při spalování biomasy v teplárenských provozech.

Statistická hodnota zahraničního obchodu ČR s olejinami a jejich produkty (v mil. Kč)

Položka / Rok	2000/01		2004/05		2007/08		2008/09	
	Dovoz	Vývoz	Dovoz	Vývoz	Dovoz	Vývoz	Dovoz	Vývoz
Semeno olejin (CN 1201-1208)	814	2 683	1 441	2 531	1 429	6 092	1 508	6 071
- z toho semeno řepky	54	1 716	353	1 084	313	3 348	448	3 996
- semeno máku	39	393	37	616	145	2 060	81	1 251
Rostlinné oleje (CN 1507-1515)	1 913	995	2 262	654	2 576	2 185	3 666	1 862
- z toho řepkové oleje	290	789	180	444	349	1 848	1 339	1 409
- sójové oleje	639	22	564	78	689	22	679	41
- palmové oleje	352	1	478	36	370	11	350	10
Margariny (CN 1517)	217	560	352	585	899	1 309	1 108	1 006
Šrotů a pokrutin olejin	3 979	880	3 831	659	4 358	1 119	4 017	742
- z toho řepkové šrotů	32	787	57	594	16	1 062	16	682
- sójové šrotů	3 923	30	3 735	33	415	27	381	37
Statistická hodnota celkem	6 924	5 117	7 886	4 428	9 262	8 545	10 300	9 682
Obchodní saldo	- 1 806		- 3 458		- 717		- 618	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: CN celní nomenklatura, skupina položek celního sazebníku

Vývoj produkce, cen a užití rostlinných olejů a tuků v České republice znázorňují dále uvedené tabulky.

Produkce, ceny a spotřeba rostlinných olejů a tuků v ČR

Odhad produkce rostlinných olejů a tuků v České republice v tis. tun

Výrobek / rok	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Rafinované rostlinné oleje	177 *	165 *	162 *	160*	197*	160*	140*	95 *	85 *
Margariny a jedlé tuky	108,9	100,7	91,4	90 *	87 *	95 *	100*	65 *	40*

Pramen: ČSÚ

Poznámka: *odhad MZE ČR

Podle údajů ČSÚ o průměrné spotřebě jedlých rostlinných olejů činí jejich aktuální roční spotřeba v ČR zhruba 94 000 t. Vyšší poptávka po řepkovém oleji k technickému užití a preference spotřebitelů podle ceny produktů změnila dřívější poměry v prodeji olejů. Podle aktuálních průzkumů trhu se snížil podíl dříve dominantního (až 70 %) řepkového oleje ve prospěch sójových, slunečnicových a směsných olejů (s podílem sójových olejů). Postupně se na trhu prosazují vedle těchto olejů a olivového oleje v menší míře i palmové, kukuřičné, arašídové, semínkové a jiné speciální oleje. Aktuálně se též snižují prodeje margarínů ve prospěch různých značek pomazánkového másla, sýrů, sýrových a tvarohových pomazánek i tradičního másla. Také u těchto výrobků kolísají prodeje podle jejich aktuálních cen.

Průměrná spotřeba jedlých rostlinných olejů a tuků (JROT) v ČR (v kg/l obyv./rok)

Rok	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
JROT	16,4	16,3	16,1	16,0	15,7	16,0	16,1	16,5	16,3	16,0
Z toho JRO	8,9	9,0	9,0	8,9	8,8	9,0	9,3	9,4	9,4	9,4
<i>Máslo</i>	4,0	4,1	4,2	4,5	4,5	4,6	4,8	4,4	4,2	4,7
<i>Sádlo</i>	5,0	4,8	4,8	4,8	4,7	4,7	4,9	4,7	4,7	4,7

Pramen: ČSÚ

Ceny průmyslových výrobců

S rozšířením počtu respondentů (domácích producentů řepkových olejů) započal v srpnu roku 2000 Český statistický úřad zveřejňovat ve svých výstupech údaje o cenách průmyslových výrobců surových a rafinovaných řepkových olejů. Od září 2003 však již ceny průmyslových výrobců rafinovaných řepkových olejů z důvodu ochrany individuálních dat nezveřejňuje.

Ceny průmyslových výrobců řepkových olejů v Kč/t

Měsíc Mark. rok	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
Řepkový olej surový												
2001/02	16 613	16 830	16 930	16 930	16 930	16 930	17 313	17 313	17 313	17 213	17 147	17 147
2002/03	17 147	17 047	16 713	16 913	17 180	17 180	17 480	17 813	17 813	17 813	17 813	17 813
2003/04	17 813	18 233	18 237	18 345	18 510	18 540	18 840	18 865	19 246	19 353	19 702	19 603
2004/05	19 603	18 270	17 095	17 502	17 509	17 041	16 341	16 290	16 242	16 024	16 033	15 719
2005/06	15 860	15 653	15 531	15 597	15 633	15 806	15 918	18 077	18 082	18 212	18 307	18 339
2006/07	18 391	18 429	18 600	18 543	18 639	18 604	18 653	18 550	18 527	18 321	17 808	17 860
2007/08	18 070	18 146	18 348	19 099	20 240	21 518	21 534	23 066	23 129	23 129	23 129	23 416
Řepkový olej rafinovaný												
2001/02	21 236	21 322	21 302	21 645	21 682	21 685	21 745	23 747	23 685	24 212	23 935	23 695
2002/03	23 287	22 835	22 835	22 910	23 035	23 128	23 817	24 155	24 335	24 325	24 203	24 185
2003/04	24 300	23 969	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2004/05	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Pramen: ČSÚ

Poznámka: z důvodu ochrany individuálních dat již ČSÚ nezveřejňuje průměrné měsíční ceny rafinovaného řepkového oleje

Spotřebitelské ceny

Přehled měsíčních spotřebitelských cen v roce 2005 v Kč/ kg

Výrobek / měsíc	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
Olej rostlinný	28,76	28,74	28,57	29,09	29,01	29,28	29,34	29,22	28,58	29,26	28,85	29,21
Olej slunečnicový	34,21	33,54	32,84	32,88	33,47	33,75	33,49	33,08	33,37	33,02	32,76	32,84
Olej olivový	200,87	201,94	202,69	204,77	206,99	206,82	207,95	208,43	207,01	208,89	211,80	218,25
Rostlinné máslo	66,98	66,71	67,56	67,16	66,75	66,58	67,04	67,39	67,82	67,37	67,41	68,77
Rostlin. tuk na pečení	57,62	57,64	56,25	58,60	58,81	57,60	56,79	57,08	57,45	57,04	53,50	52,13
Ztužený pokrm. tuk	44,50	44,69	43,97	44,98	45,10	44,93	44,85	45,16	44,80	44,58	43,92	42,40

Pramen: ČSÚ

Přehled měsíčních spotřebitelských cen v roce 2006 v Kč/ kg

Výrobek / měsíc	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
Olej rostlinný	29,00	29,32	29,49	29,64	29,41	29,65	29,18	29,32	28,44	28,87	28,46	28,75
Olej slunečnicový	32,82	32,76	33,05	32,69	32,75	33,19	32,97	32,90	32,28	32,19	33,02	32,99
Olej olivový	230,89	248,15	254,84	262,36	268,62	273,84	274,60	275,66	276,61	279,41	279,50	270,80
Rostlinné máslo	73,21	71,03	71,05	70,61	70,23	70,17	70,53	69,34	69,58	69,26	69,70	69,42
Rostlin. tuk na pečení	54,25	54,87	54,35	50,11	54,21	54,30	54,39	54,72	51,59	52,81	50,33	50,12
Ztužený pokrm. tuk	44,08	44,21	43,46	43,46	45,86	46,07	46,28	45,89	45,47	42,86	44,35	44,73

Pramen: ČSÚ

Přehled měsíčních spotřebitelských cen v roce 2007 v Kč/ kg

Výrobek / měsíc	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
Olej rostlinný	28,93	28,82	28,83	29,18	28,40	28,82	29,11	29,16	29,01	29,23	34,44	36,29
Olej slunečnicový	32,86	32,36	32,07	32,21	31,86	31,94	31,67	31,73	31,48	32,22	41,80	42,97
Olej olivový	279,12	276,43	276,95	274,04	271,45	272,24	268,54	272,83	275,32	274,74	265,41	274,69
Rostlinné máslo	69,89	69,67	69,36	70,06	68,62	68,63	69,40	68,17	68,26	68,43	75,61	77,41
Rostlin. tuk na pečení	51,29	54,49	55,29	52,84	54,01	55,21	55,23	54,91	55,44	54,86	60,04	59,49
Ztužený pokrm. tuk	45,49	45,47	45,50	45,36	45,56	44,32	42,91	42,99	42,82	42,96	45,55	52,54

Pramen: ČSÚ

Přehled měsíčních spotřebitelských cen v roce 2008 v Kč/ kg

Výrobek / měsíc	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
Olej rostlinný	37,41	37,82	37,61	38,61	37,51	38,84	38,71	38,13	38,50	39,61	40,09	38,31
Olej slunečnicový	47,08	46,24	45,48	46,00	47,46	48,29	48,76	48,75	48,07	48,08	47,77	47,89
Olej olivový	276,39	279,08	281,20	279,87	279,00	275,30	276,24	273,94	280,29	280,33	279,95	278,00
Rostlinné máslo	78,66	78,69	79,60	80,49	84,97	87,52	90,01	88,45	88,83	90,17	88,29	89,56
Rostlin. tuk na pečení	63,40	63,51	64,25	64,93	68,20	70,61	69,62	71,34	70,50	71,85	68,50	65,94
Ztužený pokrm. tuk	54,10	53,87	53,75	54,25	54,44	55,04	55,67	67,23	68,26	70,27	68,39	69,15

Pramen: ČSÚ

Přehled měsíčních spotřebitelských cen v roce 2009 v Kč/ kg

Výrobek / měsíc	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
Olej rostlinný	3813	37,00	37,65	36,85	36,49	35,40	34,92	35,23	34,76			
Olej slunečnicový	47,50	46,88	45,00	44,69	44,49	43,85	43,38	42,59	40,82			
Olej olivový	277,99	275,78	271,60	266,52	271,25	266,71	264,65	268,92	268,76			
Rostlinné máslo	89,93	88,50	89,04	88,61	87,13	87,72	87,50	82,50	82,28			
Rostlin. tuk na pečení	71,13	71,37	69,99	60,01	66,81	63,60	64,60	66,36	65,81			
Ztužený pokrm. tuk	70,11	69,57	69,79	70,58	70,43	69,05	69,09	70,3	68,98			

Pramen: ČSÚ

Zahraněční obchod České republiky s rostlinnými oleji a tuky**Dovoz hlavních rostlinných olejů v tunách**

Název zboží	2004	2005	2006	2007	2008	2009 ¹⁾
Řepkový olej	8 295,0	15 107,5	7 257,6	7 100,7	29 730,4	58 797,7
Slunečnicový olej	32 903,3	19 435,4	32 469,0	30 059,1	21 324,1	21 241,1
Sójový olej	46 330,0	40 847,6	63 725,6	28 673,6	33 494,7	15 769,7
Palmový olej	29 911,6	38 052,0	34 275,8	27 242,3	16 149,1	10 711,4
Kokosový olej	13 339,4	9 687,9	3 958,7	2 639,7	2 091,8	1 393,9
Lněný olej	2 389,9	1 770,3	947,0	909,3	874,0	311,3
Olivový olej	3 077,9	3 956,0	3 004,5	4 322,2	6 934,8	3 393,4
Ostatní oleje	2 111,4	1 664,6	4 210,8	2 089,6	1 915,4	2 912,9
Oleje celkem	138 358,5	130 521,4	149 848,0	103 036,5	112 514,3	114 531,1

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Poznámka: 2009¹⁾ dovoz hlavních rostlinných olejů od ledna do srpna 2009

Dovoz hlavních rostlinných olejů v tunách

Název zboží	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10 ¹⁾
Řepkový olej	9 977,3	15 012,9	6 807,6	14 367,0	59 107,8	18 548,2
Slunečnicový olej	22 429,4	29 355,9	31 342,4	23 073,1	25 303,4	7 961,2
Sójový olej	33 958,2	58 818,1	45 511,7	30 871,5	30 572,9	4 147,8
Palmový olej	33 133,0	36 583,0	33 352,7	19 819,0	16 255,1	2 742,2
Kokosový olej	14 377,2	6 438,7	3 214,2	2 417,1	1 670,8	345,5
Lněný olej	2 151,9	1 381,6	889,1	8434,0	574,3	56,7
Olivový olej	4 088,4	3 424,2	3 459,1	5 902,6	6 220,2	1 336,5
Ostatní oleje	2 356,6	2 937,8	3 311,1	1 698,2	2 757,7	1 182,1
Oleje celkem	122 472,0	153 952,2	127 887,9	106 582,5	142 462,2	36 320,2

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Poznámka: 2009/10¹⁾ dovoz hlavních rostlinných olejů za červenec a srpen 2009

Vývoz hlavních rostlinných olejů v tunách

Název zboží	2004	2005	2006	2007	2008	2009 ¹⁾
Řepkový olej	14 325,2	58 623,1	66 107,7	89 262,8	81 043,5	29 750,7
Slunečnicový olej	3 095,0	1 210,2	1 451,8	7 900,9	6 152,4	6 531,3
Sójový olej	1 924,1	4 191,2	6 726,8	845,9	1 485,4	190,2
Palmový olej	1 369,0	2 119,8	315,0	562,9	423,1	213,3
Kokosový olej	16,6	62,7	92,9	291,1	246,7	113,6
Lněný olej	176,2	87,4	11,8	7,8	5,8	37,4
Olivový olej	187,9	285,6	245,7	330,0	1 904,9	961,5
Ostatní oleje	61,8	80,9	84,4	185,9	519,1	696,1
Oleje celkem	21 155,8	66 660,9	75 036,1	99 387,3	91 780,9	39 516,6

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Poznámka: 2009¹⁾ vývoz hlavních rostlinných olejů od ledna do srpna 2009

Vývoz hlavních rostlinných olejů v tunách

Název zboží	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10 ¹⁾
Řepkový olej	24 630,4	78 424,6	72 86,9	85 423,1	64 790,9	6 640,7
Slunečnicový olej	2 433,0	1 429,5	2 032,1	8 576,9	7 563,5	2 922,7
Sójový olej	3 787,0	6 849,0	1 801,8	923,3	1 355,8	11,7
Palmový olej	2 592,9	791,3	558,9	455,5	418,9	45,5
Kokosový olej	39,8	35,6	188,9	352,2	114,4	81,9
Lněný olej	186,7	15,9	9,3	4,0	14,2	27,2
Olivový olej	214,3	353,4	193,4	1 215,4	1 676,9	196,2
Ostatní oleje	69,1	84,2	3 311,1	1 698,2	2 757,7	178,7
Oleje celkem	33 953,2	87 983,5	80 382,4	98 648,6	78 692,3	10 104,6

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Poznámka: 2009/10¹⁾ vývoz hlavních rostlinných olejů za červenec a srpen 2009

Dovoz a vývoz margarínů v tunách

Kalendářní rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009 ¹⁾
Dovoz	11 530,2	14 908,7	389 141,3	25 887,4	43 1789,0	25 712,7
Vývoz	27 207,0	32 012,6	49 191,6	58 471,5	45 070,9	20 853,8

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Poznámka: 2009¹⁾ dovoz a vývoz margarínů od ledna do srpna 2009

Dovoz a vývoz margarínů v tunách

Marketingový rok	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10 ¹⁾
Dovoz	12 285,6	22 379,9	387 220,1	34 223,3	41 872,2	7 334,3
Vývoz	28 923,8	38 810,8	58 099,2	52 845,5	36 046,8	6 818,4

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Poznámka: 2009/10¹⁾ dovoz a vývoz margarínů za červenec a srpen 2009

Pokrutiny a extrahované šroty**Odhad produkce pokrutin a extrahovaných šrotů v České republice v tis. tun**

Kalendářní rok	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Pokrutiny a jiné pevné odpady po extrahování rostlinných olejů	270	300	415	390	425	385	400

Pramen: odhad MZe ČR

Zahraniční obchod s extrahovanými šroty a pokrutinami**Dovoz pokrutin a extrahovaných šrotů do České republiky v tunách**

Název zboží ²⁾	2004	2005	2006	2007	2008	2009 ¹⁾
Sójové pokrutiny	593307,5	614119,5	617292,5	612064,4	562646,7	291955,2
Řepkové pokrutiny	14954,0	21313,5	25791,7	16171,3	43432,0	30161,4
Slunečnicové pokrutiny	14958,4	9578,0	10612,2	8786,6	13269,6	10470,3
Lněné pokrutiny	30,7	21,0	34,5	325,8	278,9	144,2
Ostatní pokrutiny	56,6	72,4	16,0	17,3	59,7	309,9
Pokrutiny celkem	623307,2	645104,4	648746,9	637365,4	619586,9	333041,0

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Poznámka: ¹⁾ 2009/10 dovoz pokrutin a extrahovaných šrotů od ledna do srpna 2009

Poznámka: ²⁾ uvedené názvy odpovídají položce celního sazebníku, jedná se však o pokrutiny i extrahované šroty

NEPOTRAVINÁŘSKÉ UŽITÍ OLEJNIN

V roce 2008 uzavřely provoz čtyři společnosti. Od začátku roku 2009 je v provozu nová výrobní s kapacitou 70 000 t metylesteru řepkového oleje (MEŘO), společnost Oleo Chemical, a.s. Liberec. V červenci byl zahájen provoz výroby MEŘO s kapacitou 100 000 t ve společnosti PREOL, a.s. Lovosice.

Produkce MEŘO a SMN 30 (ČSN 65 6508 – 2006) v roce 2008

V následující tabulce je uvedena bilance MEŘO a směsné motorové nafty s min. 30 % m/m MEŘO (SMN 30) v letech 2002 – 2008, zahrnující produkci, dovoz, vývoz a způsob využití. V roce 2008 se v ČR vyrobilo cca 75 173 t MEŘO, z tohoto množství se cca 33 588 t vyvezlo. Dovoz MEŘO byl v roce 2008 cca 43 657 t, přičemž nejvyšší dovoz se uskutečnil ze Slovenska (cca 19 557 t) a Německa (cca 15 681 t).

Tuzemská výroba MEŘO a orientační podíl řepky olejné zpracované na MEŘO z celkové produkce v marketingových letech 2004/2005 až polovina 2008/2009

Ukazatel / Marketingový rok	2004/2005	2005/2006	2006/2007	2007/2008	~ 2008/2009
Sklizňová plocha řepky ¹⁾ (ha)	259 805	267 160	292 247	337 500	356 924
Produkce řepky olejné ¹⁾ (t)	935 300	769 377	880 172	1 032 000	1 048 943
Výroba MEŘO (t)	87 500 ²⁾	126 700 ²⁾	82 520 ³⁾	86 525 ³⁾	38 847 ³⁾
Orientační množství řepky olejné zpracované na MEŘO ²⁾ (t)	245 000	354 760	231 056	242 270	108 772
Podíl řepky zpracované na MEŘO z celkové produkce (% m/m)	26,2	46,1	26,3	23,5	10,4

¹⁾ zdroj ČSÚ

²⁾ šetření SVB, VÚZT Praha

³⁾ MPO - Eng (MPO) 6-12

Odhad pro rok 2009, uhlíkový kredit

Dle informací ČSÚ (ze dne 15.10. 2009) je produkce řepky ze sklizně 2009 (pro marketingový rok 2009/10) odhadována na 1,135 mil. t.

O uhlíkový kredit, dotaci na pěstování plodin pro nepotravinářské využití, bylo letos požádáno celkem na 41 224,79 ha. Z toho 19 186,13 ha bylo oseto řepkou, přičemž reprezentativní výnos zrna řepky byl stanoven na 2,3 t/ha. V rámci uhlíkového kreditu tak bylo sklizeno minimálně 44 128 t řepkového zrna.

Uplatňování biopaliv v dopravě

Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2003/30/ES, o podpoře užívání biopaliv nebo jiných obnovitelných pohonných hmot v dopravě, stanovila indikativní cíle, podle kterých by měly členské státy zajistit do konce roku 2010 uvedení minimálního množství biopaliv na trh s pohonnými hmotami ve výši 5,75 % energetického obsahu z celkového množství benzínu a nafty pro dopravní účely. V rámci plnění výše uvedeného cíle přijala ČR následující opatření.

Zákon č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů, ukládá distributorům pohonných hmot povinnost uvádět do volného daňového oběhu minimální podíl biopaliv v celkovém objemu pohonných hmot. V roce 2008 se jednalo o množství 2 % V/V v případě náhrady motorové nafty i náhrady benzínu. Od 1. 1. 2009 je povinné množství navýšeno na 4,5 % V/V v případě náhrady motorové nafty a 3,5 % V/V v případě náhrady benzínu. Povinnost nízkoprocentního přimíchávání je uplatňována bez jakýchkoliv dotací.

Do zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, byl implementován Víceletý program podpory dalšího uplatnění biopaliv v dopravě. Zákon o spotřebních daních nyní stanoví sníženou sazbu

spotřební daně pro vysokoprocenní směsi biopaliv (např. SMN30 a E85) a plné osvobození od spotřební daně pro čistá biopaliva (např. čistý MEŘO a rostlinné oleje).

Výrobní kapacity MEŘO v ČR

Společnost	Kapacita	Typ výroby	Technologie reesterifikace	Zahájení
AGRICOS, s.r.o. Stod u Plzně	700 t	vlastníkem je zemědělský podnik	Koropečký Pardubice (CZ)	1996 rekonstrukce 2003
Agrochem, a.s. Lanškroun	3 800 t	vlastníkem je zemědělský podnik	Koropečký Pardubice (CZ) + MDT, a.s. Martin (SK) (výroba destilovan. FARME)	1995 rekonstrukce 2001
AGROPODNIK, a.s. Jihlava	70 000 t	regionální	Heid Saattechnik (A) + AT Agrar-Technik&Co KG – proces Campa Biodiesel Ochsenfurt (D)	1995 rekonstrukce 2001 a 2004
Primagra, a.s. Milín Žatec	35 000 t 3 600 t	regionální decentralizovaná	OTEZA Martin (SK) ATEKO a.s. Hradec Králové (CZ)	2007 1995
FABIO produkt, s.r.o. Holín	6 300 t	decentralizovaná	Farmet, a.s. Česká Skalice (CZ) + MDT, a.s. Martin (SK)	1994
ZS Kratonohy, a.s.	1 000 t	vlastníkem je zemědělský podnik	BG-Servis Pardubice (CZ)	1994
Setuza, a.s.: - závod Olomouc - závod Mydlovary - závod Ústí/L.	39 000 t 13 000 t 100 000 t	průmyslová	Vogel+Noot Industrienlagen-bau GmbH Graz (A) Chemmal Pardubice (CZ) DE SMET Ballestra (Belgie)	1994 1995 2007
JARIMEX Hradec Králové, Hněvčevy	7 000 t	decentralizovaná vlastníkem je fyzická osoba	ATEKO, a.s. Hradec Králové (CZ)	1997
RPN, s.r.o. Chrudim	2 000 t	decentralizovaná pilotní jednotka	vlastní RPN Chrudim (CZ) spolupráce s VÚZT Praha	1991 rekonstrukce 2000
KL-OIL Lužany	2 000 t	vlastníkem je fyzická osoba	Koropečký Pardubice (CZ)	1994
HH Corporation – Jan Horák, Česká Třebová	17 000 t	vlastníkem je fyzická osoba	vlastní + Farmet, a.s. Česká Skalice (CZ)	2003
Václav Kavan Bílý Kostel	3 000 t	vlastníkem je fyzická osoba	Koropečký Pardubice (CZ)	1995 rekonstrukce 2006
S.O.C. Nový Přerov	9 000 t	vlastníkem je fyzická osoba	BG-Servis Pardubice + vlastní	1995 rekonstrukce 2001
CELKEM	312 400 t			